

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Českého jazyka a literatury

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na
vzdělávání – Německý jazyk se zaměřením na
vzdělávání

**MATURITY Z ČESKÉHO JAZYKA
DŘÍVE A NYNÍ
SCHOOL-LEAVING EXAM IN CZECH
LANGUAGE EARLIER AND NOW –
A COMPARISON**

Bakalářská práce: 12–FP–KČL–B-22

Autor:

Aneta TVRZNÍKOVÁ

Podpis:

.....

Vedoucí práce: Mgr. Jarmila Sulovská

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
54	7	0	0	23	2

V Liberci dne: 11. 6. 2013

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Aneta Tvrzníková
Osobní číslo: P09000505
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obory: Český jazyk se zaměřením na vzdělávání
Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání
Název tématu: Maturity z českého jazyka dříve a nyní
Zadávací katedra: Katedra českého jazyka a literatury

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Požadavky: Prostudovat odbornou literaturu a internetové prameny

Analyzovat požadavky k maturitě z českého jazyka v minulosti a současnosti a provést srovnání.

Provést dotazníkové šetření na středních školách.

Metody: Dotazníkové šetření, analýza kurikulárních materiálů a jejich komparace.

Cíl: Na základě srovnání oficiálních materiálů k maturitám z českého jazyka z doby minulé a současné vyhodnotit kvalitativní změny.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Český jazyk a literatura: katalog požadavků ke společné části maturitní zkoušky. Praha: MŠMT, 2000.

Dorovská, I. Maturita z ČJ, 2011. Brno: Didaktis, 2011.

Gančarčíková, I. Maturita z češtiny krok za krokem. Praha: Raabe, 2010.

EDA. Evaluate, data, analýzy. Praha: ÚIV, 2004.

Hoznauer, M. Maturita z češtiny: příprava pro studenty a pedagogy k maturitě. Praha: SPN, 1995.

Informační balíček k nové maturitě pro žáky 2. a 3. ročníků SŠ. Praha: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, 2010.

Koncepční záměr reformy maturitní zkoušky. Praha: MŠMT, 2000.

Kostečka, J. Český jazyk pro 4. ročník gymnázií - zpracováno podle Katalogu požadavků ke společné části maturitní zkoušky z ČJL. Praha: SPN, 2003.

Kučerová, R. Maturita 2012. Brno: Didaktis, 2012.

Metodické pokyny k přípravám a průběhu maturitní a závěrečné pomaturitní zkoušky ve SOŠ. Praha, 1987.

Morkes, F. Historický přehled postavení maturitní zkoušky a analýza jejích funkcí. Praha: ÚIV, 2003.

Směrnice pro maturitní zkoušky na školách poskytujících úplné střední vzdělání. Praha: Ministerstvo školství ČSR. 1969.

<http://www.cermat.cz>

<http://www.msmt.cz/statni-maturita>

<http://www.novamaturita.cz>

<http://www.vuppraha.cz>

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jarmila Sulovská

Katedra českého jazyka a literatury

Datum zadání bakalářské práce: 30. dubna 2012

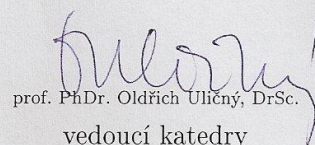
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2013

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.

vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2012

Čestné prohlášení

Název práce: Maturity z českého jazyka dříve a nyní
Jméno a příjmení autora: Aneta Tvrzníková
Osobní číslo: P09000505

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 11. 6. 2013

.....
Aneta Tvrzníková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce Mgr. Jarmile Sulovské za poskytování odborných rad, zkušeností a znalostí a za pomoc při vyplňování dotazníků. Také bych chtěla poděkovat PaedDr. Haně Vítové za poskytnutí materiálů a informací pro zpracování bakalářské práce. V neposlední řadě bych chtěla vyslovit poděkování všem respondentům, kteří se podíleli na vyplňování dotazníku.

Anotace

Bakalářská práce zkoumá vývoj maturitních zkoušek z českého jazyka a literatury. Cílem je porovnat změny v maturitní zkoušce především s nově zavedenou státní maturitou. V práci je stručně popsána historie maturitní zkoušky od roku 1968 až po zavedení státních maturit v roce 2011. Hlavním tématem je popsání všech třech dílčích částí komplexní zkoušky, tj. didaktického testu, písemné práce a ústní zkoušky. Praktická část zpracovává názory středoškolských učitelů českého jazyka a literatury na státní maturitu v porovnání s předchozí podobou maturitní zkoušky. Výsledky byly získávány formou dotazníkového šetření po celé České republice.

Klíčová slova

Maturitní zkouška, generálka, komplexní zkouška, didaktický test, pracovní listy, dotazník, respondent

Abstract

Bachelor thesis examines the development of school-leaving examinations in the Czech language and literature. The aim is to compare the changes in the school-leaving examinations especially with the newly established state level. The paper briefly describes the history of graduation exams from 1968 until the introduction of state graduation exams in 2011. The main topic is the description of all three sub-parts of the complex test, those are a didactic test, a written exam and an oral exam. The practical part presents the views of secondary school teachers of Czech language and literature at the state exams compared to the previous state graduation exam. The results were obtained through a questionnaire throughout all the Czech Republic.

Keywords

Graduation exam, rehearsal, complex examination, Didactic test, worksheets, questionnaire, respondent

Obsah

Úvod.....	10
I. Teoretická část	12
1 Historie maturitní zkoušky	12
1.1 Maturitní zkouška v letech 1968-1989	12
1.2 Maturitní zkouška po roce 1989	13
2 Nová podoba maturitní zkoušky.....	15
2.1 Maturitní generálka 2010 (MAG'10).....	15
2.2 Obecné informace k nové maturitě	16
2.2.1. Dvě úrovně obtížnosti	16
2.2.2 Právo žáka na volbu úrovně	16
2.2.3 Náběhová fáze	16
2.3 Zkušební maturitní komise	17
2.3.1 Školní maturitní komisař (ŠMK).....	17
2.3.2 Zadavatel (ZAD)	18
2.3.3 Hodnotitel ústní zkoušky (HOD ÚZ).....	18
2.3.4 Hodnotitel písemné práce (HOD PP).....	18
3 Státní maturita z českého jazyka a literatury	19
3.1 Maturitní roky 2011 a 2012	19
3.2 Maturitní rok 2013	20
4 Komplexní zkouška	22
4.1 Didaktický test	22
4.1.1 Typy testových úloh	23
4.1.2 Zadání didaktického testu.....	24
4.1.3 Průběh zkoušky	24
4.1.4 Hodnocení didaktického testu	24
4.2 Písemná práce	25
4.2.1 Zadání a průběh zkoušky.....	25
4.2.2 Porovnání úrovní obtížnosti v písemné práci	26
4.2.3 Hodnocení písemné práce	28
4.3 Ústní zkouška.....	29
4.3.1 Obecné informace	29
4.3.2 Pracovní listy.....	30

4.3.3 Průběh ústní zkoušky	31
4.3.4 Hodnocení ústní zkoušky	31
5 Žák s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky	33
5.1 Asistence a tlumočení.....	34
5.1.1 Asistence speciálně – pedagogická.....	34
5.1.2 Asistence technická	36
5.1.3 Tlumočení.....	36
II. Empirická část.....	37
6 Dotazníkové šetření	37
Shrnutí dotazníkového šetření.....	48
Závěr	49
Seznam literatury.....	52
Knižní zdroje.....	52
Tištěná periodika:	52
Internetové zdroje:	53
Legislativní dokumenty:	53
Interní dokumenty:.....	53
Seznam grafů	54
Přílohy	55

Úvod

Vzdělávání vždy patřilo, patří a i v budoucnu bude patřit mezi nejdůležitější lidské hodnoty. Už sám Jan Ámos Komenský kladl na vzdělávání velký důraz a tvrdil, že je potřeba vzdělávat všechny, všemu a všestranně. Termínem *všechny* myslel osoby bez ohledu na pohlaví, věk, či na to, zda se jedná o osoby z bohaté nebo chudé vrstvy. (Kasper, Kasperová, 2008). I dnes má právo na vzdělání každý občan České republiky, jak je zakotveno v ústavě. Listina základních práv a svobod (1992) určuje povinnost každému občanu dosáhnout alespoň základního vzdělání. Zdali se pak chce občan dále vzdělávat, záleží už jen na něm samém. Pokud se rozhodne pokračovat ve studiu na střední škole, bude skládat maturitní zkoušku, která je zároveň jakousi vstupní branou pro další vzdělávání na vysoké škole, nebo důležitým dokumentem pro přijetí do zaměstnání.

Maturitní zkoušky patří v naší republice k často diskutovaným tématům, jelikož neustále procházejí vývojem, který má vést k co možná nejdokonalejší podobě těchto zkoušek. Bakalářská práce sleduje vývoj maturitních zkoušek, přičemž zkoumá pouze jeden z jejích stěžejních předmětů, tj. český jazyk a literaturu. Práce se zabývá porovnáním maturitních zkoušek z českého jazyka, tak jak vypadaly dříve a jak vypadají dnes.

Cílem bakalářské práce je na základě oficiálních materiálů k maturitám z českého jazyka a literatury popsat změny v maturitní zkoušce, především v porovnání s nově zavedenou státní maturitou.

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou neboli empirickou. V první části je popisována historie maturitní zkoušky v letech 1968-1989 a po roce 1989, kdy došlo k nejdůležitějším změnám. Mezi ně patří především odstartování státní maturity, které po několika odkladech konečně proběhlo v roce 2011. Před spuštěním nových maturit tzv. na ostro, byla zorganizována v roce 2010 Maturitní generálka (MAG'10), která měla prakticky ukázat, jak bude nová maturita probíhat. Dále je popsán systém státních maturit, který zavádí dvě úrovně obtížnosti – vyšší a nižší úroveň, ze kterých si žák podle svého uvážení mohl jednu zvolit. Poté následuje podkapitola, ve které jsou popsány funkce členů zkušební maturitní komise.

Následující kapitola se zabývá již samotnou maturitní zkouškou z českého jazyka a literatury. Zde jsou popsány oba uplynulé maturitní ročníky a změny, které se v nich udály. Zkouška z českého jazyka a literatury je zkouškou komplexní, skládající se ze třech částí,

které k sobě stojí v poměru 1:1:1. Všechny tři části, tj. didaktický test, zkouška písemná a ústní, jsou v práci popsány od zadání, přes průběh až po hodnocení každé z nich.

Čtvrtá kapitola popisuje, jaké podmínky pro vykonání maturitní zkoušky mají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Ti jsou systémem státních maturit označováni jako žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky (PUP MZ). Žáci jsou zařazeni do skupin podle typu jejich postižení, na jehož základě mají nárok na zvýšení časového limitu nebo na služby asistenta či tlumočníka.

Empirická (praktická) část zpracovává výsledky dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo celkem 70 učitelů českého jazyka a literatury na středních odborných školách a gymnáziích. Respondenti měli odpovědět na otázky týkající se srovnání maturitních zkoušek před zavedením státních maturit a nyní. Výsledky jsou zpracovány do grafů a následně vyhodnoceny.

I. Teoretická část

1 Historie maturitní zkoušky

1.1 Maturitní zkouška v letech 1968-1989

Maturitní zkoušky se v našem školství objevují již od roku 1849, kdy byly zavedeny jako závěrečné zkoušky na gymnáziích. Jelikož rozsah bakalářské práce neumožňuje zabývat se maturitní zkouškou již od tohoto roku a ani jejím hlubším zkoumáním jako takovým, začneme rokem 1968, kdy se v našem školství opět objevuje název gymnázium. Začátkem roku 1969 vznikají nové směrnice ministerstva, podle kterých byla maturitní zkouška charakterizována nejen jako zkouška uzavírající studium, ale byla i potvrzením, že žák dosáhl stanovené úrovně vzdělání, což je dokladem k jeho připravenosti na budoucí povolání či k dalšímu studiu. Žáci konali z českého jazyka písemnou zkoušku, na jejíž vypracování měli stanovený limit pěti hodin. Otázky k ústní zkoušce navrhl učitel a poté byly schváleny ředitelem školy. (MORKES, 2003)

Morkes (2003) dále uvádí, že roku 1981 byly maturity opět upraveny novými směrnicemi Ministerstva školství. Tyto směrnice ale příliš neovlivnily podobu maturitní zkoušky z českého jazyka. Žáci skládali jak zkoušku ústní, tak zkoušku písemnou, jejíž témata stanovovalo pro řádné termíny ministerstvo školství, pro náhradní termíny pak příslušný Krajský národní výbor.

Poslední předlistopadovou úpravou maturit byla směrnice z roku 1983, která mimo jiné upravovala hodnocení maturitních zkoušek z českého jazyka. Při konečném hodnocení se totiž mělo přihlížet i k výsledkům písemných prací ve čtvrtém studijním ročníku.

Podoba maturitní zkoušky z českého jazyka je popsána v příručce Výzkumného ústavu pedagogického (1987), která byla zpracována na základě vyhlášky Ministerstva školství tehdejší České socialistické republiky o ukončení studia ve středních školách a platila až do ledna roku 1990. Témata písemné maturitní zkoušky byla navrhována předmětovou komisí¹ českého jazyka a literatury. Ředitel školy z nich vybral vždy čtyři, ze kterých si žáci mohli jedno zvolit. Témata se týkala především aktuálních politických událostí, výročí, ale i zájmů žáků. Limit na zpracování písemné práce činil 240 minut, tedy o 60 minut méně než v dřívějších letech. Žák měl možnost využít Pravidla českého

¹ Předmětová komise zodpovídala za dodržování obsahové náplně jednotlivých předmětů maturitní zkoušky. (VÚP, 1987, s. 5)

pravopisu, Slovník spisovné češtiny a další písemné materiály a literaturu, kterou zvolil ředitel školy podle zaměření vybraných témat.

Stejně jako u písemné zkoušky, tak i u zkoušky ústní stanovila předmětová komise seznam témat (celkem 30). U samotné zkoušky žáci obdrželi literární text, který měli za úkol interpretovat a který byl východiskem pro řešení úkolů charakterizovaných dále v otázkách. Otázky patřily k další části zkoušky, týkaly se daného tématu a byly vodítkem pro učitele v rozhovoru s žákem. (VÚP, 1987) Již zde je možné vidět velkou podobnost s nynějšími státními maturitami.

1.2 Maturitní zkouška po roce 1989

Diskuze na téma změny maturitní zkoušky a zavedení tzv. státní maturity začaly již v polovině 90. let minulého století. V období mezi lety 1997-2000 docházelo k odborným diskuzím, které vedly k sestavení prvního modelu nové maturity pilotovaného tzv. Sondou Maturant². Prvním pokusem o uzákonění změny byl návrh školského zákona z roku 2000, který však schválen nebyl.³ K uzákonění došlo až v roce 2004 novým školským zákonem, podle kterého měla být změna spuštěna ve školním roce 2007/2008. Tento model se však výrazně lišil od modelu vyplývajícího z výsledků odborných a veřejných debat z let 1998-2001. Z tohoto důvodu schválila Poslanecká sněmovna v roce 2007 novelu školského zákona, kterou byl start nových maturit odložen na školní rok 2009/2010. Avšak i tento model se změnil hned v roce 2008, kdy tehdejší ministr Ondřej Liška přišel s novým návrhem novely školského zákona, který byl Poslaneckou sněmovnou i Senátem schválen v květnu 2008. Cílem novely bylo provést změny tak, aby se jednalo o změny užitečné a zároveň bezpečně proveditelné. Mimo jiné zde byly definovány dvě úrovně obtížnosti – základní a vyšší. V říjnu roku 2009 byla schválena další novela školského zákona, která odložila spuštění nové maturitní zkoušky o jeden rok, tedy na rok 2011. Následně na podzim 2010 proběhla tzv. Maturitní generálka, jejímž cílem bylo ověřit funkčnost a spolehlivost systému a prověřit připravenost učitelů pro vykonávání funkcí maturitních komisařů, zadavatelů a hodnotitelů. Dále poskytla školám, pedagogům a studentům možnost nanečisto si vyzkoušet didaktické testy a písemné práce. První ročník nové maturity proběhl „naostro“ na jaře roku 2011. (Hošek, Kulhavá, Tobolíková, 2012)

² Jde o sondy z let 1997, 1998 a 1999, které přinesly ministerstvu, školám, ale i veřejnosti mnoho poznatků a pomohly ve výstavbě základních reformních modelů. (MŠMT, 2000)

³ *Maturitní zpravodaj*. Praha: CERMAT, 2012, roč. 2012, č. 14. ISSN 1803-9928.

V listopadu roku 2011 byla schválena novela školského zákona, která prodloužila model maturitní zkoušky z roku 2011 na rok 2012. Na podzim roku 2012 byl tento model ustálen další novelou školského zákona na dvě povinné zkoušky v jedné úrovni obtížnosti.

2 Nová podoba maturitní zkoušky

2.1 Maturitní generálka 2010 (MAG'10)

Dříve, než byl systém nových maturit spuštěn, bylo potřeba ověřit, jak bude fungovat. K tomu byla připravena maturitní generálka, která odstartovala v polovině října roku 2010 a která měla za úkol ověřit funkčnost, spolehlivost a bezpečnost státní maturity. Byla však otestována jen její písemná část, v případě českého jazyka a literatury se jednalo o didaktický test a písemnou práci. Ústní část maturitní zkoušky testována nebyla. Maturitní generálka však i přesto svůj cíl splnila. Jak tvrdí jeden z učitelů: „*Spustit zkoušky naostro bez prověření systému by byl hazard. Generálka splnila svůj cíl především tím, že ověřila logistiku.*“⁴

Maturitní generálky se zúčastnili žáci, kteří si jako první měli možnost na vlastní kůži vyzkoušet, co je na jaře roku 2011 čeká, a tím se tak ještě před podáním přihlášek k „ostré“ maturitě rozhodnout, ze kterých předmětů a v jaké úrovni budou maturitní zkoušky skládat. Výsledky byly známy nejpozději do 3. listopadu 2010, přičemž termín pro přihlášení žáků k maturitní zkoušce byl stanoven na 15. listopadu 2010. Účast pro všechny žáky posledních ročníků středních škol byla povinná, avšak za předpokladu, že školu ke generálce přihlásí ředitel školy, což nebylo povinné, přesto tak většina ředitelů učinila.

Vyzkoušení nové maturity „nanečisto“ bylo důležité nejen pro žáky, ale i pro učitele, ředitele a členy maturitní komise. Jinými slovy pro všechny, kteří mají se státní maturitou co dočinění. Cílem bylo, aby ředitelé získali přímé zkušenosti s přípravou a organizací zkoušek na škole, komisaři, hodnotitelé a zadavatelé si prakticky vyzkoušeli své funkce a v praxi si ověřili, v čem byli školeni a v neposlední řadě, aby učitelé maturitních předmětů získali výsledky svých žáků a mohli je lépe připravit k maturitní zkoušce a poradit jim při volbě předmětů a úrovně obtížnosti. Samozřejmě maturitní generálka byla důležitou zkouškou i pro společnost Cermat, která si tím ověřila funkčnost celého systému státních maturit.⁵

⁴ ŠEDIVÁ, Olga. Střední školy o generálce státní maturity. *Školství*. 2010, roč. 18, č. 37. ISSN 0862-9641.

⁵ Srovnej: (<http://www.novamaturita.cz>)

2.2 Obecné informace k nové maturitě

2.2.1. Dvě úrovně obtížnosti

V historii maturitní zkoušky bylo vždy zvykem konání maturitní zkoušky pouze v jedné úrovni obtížnosti. V květnu roku 2008 však došlo ke změně, kterou přinesla novela školského zákona. Maturitní zkoušky se konaly ve dvou úrovních obtížnosti – základní a vyšší – mezi kterými měl maturant možnost volby.

Základní úroveň je jakýmsi průnikem obsahu osnov všech středoškolských oborů končících maturitní zkouškou. Tato úroveň prověřuje povinné minimum znalostí a dovedností žáka bez ohledu na to, na jakém typu střední školy studuje. V daném předmětu se ověřuje pouze to, co má maturující podle platných výukových dokumentů v rámci svého studia probrat, ať už jde o jakýkoliv typ škol, v jakémkoliv oboru a v jakékoliv formě studia. Dle zákona má každá škola povinnost připravit své žáky na úspěšné absolvování základní úrovně obtížnosti.

Vyšší úroveň obtížnosti počítala s pokračováním žáka ve studiu na vysoké škole. Šlo o úroveň odvozenou od požadavků vysokých škol při přijímacích zkouškách. Dovednosti a znalosti, které zde žák musel prokázat, musely být o něco vyšší než u úrovně základní.

2.2.2 Právo žáka na volbu úrovně

Žák má právo si svobodně zvolit, kterou úroveň obtížnosti maturitní zkoušky bude skládat. Toto právo má každý žák bez ohledu na to, jakou střední školu studuje. Úroveň obtížnosti se volí pro každou povinnou zkoušku zvlášť, nikoliv pro celou společnou (státní) část maturity. Samozřejmě je velice důležité zvážit všechna rizika volby. U zvolení vyšší úrovně obtížnosti se přirozeně zvyšuje i riziko neúspěchu, naopak se s touto úrovní může zvýšit šance přijetí na vysokou školu.

2.2.3 Náběhová fáze

Jelikož nový model maturit nemohl být spuštěn ze dne na den, byl rok 2011 dle zákona stanoven jako tzv. náběhová fáze. Náběhová fáze obsahovala několik úlev, aby přechod na novou maturitu byl plynulý, proběhl bez větších komplikací a aby si na tuto změnu přivykli jak žáci a učitelé, tak všichni ostatní zúčastnění. Hlavní výhodou náběhové fáze bylo, že žák mohl z téhož předmětu konat zkoušku povinnou i nepovinnou. Při tom

však bylo důležité předem vhodně zvolit úroveň obtížnosti. Například chtěl-li žák konat z českého jazyka a literatury vyšší úroveň zkoušky, bylo tudíž nejvhodnější zvolit si tuto úroveň u nepovinné zkoušky a u zkoušky povinné úroveň základní. Pokud by to udělal obráceně, znamenalo by jeho neúspěšné složení vyšší úrovně u povinné zkoušky neúspěch v celé společné části maturity. Naopak žádný vliv na hodnocení žáka nemělo neúspěšné vykonání vyšší úrovně nepovinné zkoušky, což bylo pro žáka značně výhodné.⁶

2.3 Zkušební maturitní komise

Nová podoba státní maturity si vyžádala změny i v oblasti personální. Dříve bylo zvykem, že maturitní zkoušky zaměstnávaly především ředitele škol a jejich učitele. Nyní však do tohoto systému vstupují další tři důležité funkce, které se pro organizaci státních maturit stávají neodlučitelné.

Dle školského zákona je společnost Cermat povinna připravit pedagogické pracovníky pro výkon tří důležitých funkcí, které jsou souhrnně nazývány „orgány společné části maturitní zkoušky“ nebo „lokální funkce“. Jde o funkce školního maturitního komisaře, zadavatele a hodnotitele ústní zkoušky a písemné práce. Osoby do funkcí nominuje vždy ředitel školy.

2.3.1 Školní maturitní komisař (ŠMK)

Školní maturitní komisař je dozorčí osobou, která odpovídá za řádný průběh, dodržení objektivitu a korektnosti při společné části státní maturity.

Osoba školního maturitního komisaře je jmenována ředitelem Cermatu, pokud úspěšně absolvuje odbornou přípravu a získá Osvědčení o způsobilosti k výkonu funkce školního maturitního komisaře. Podmínkou pro vykonávání této funkce je, že ŠMK nesmí mít (ani v minulosti) se školou, na které chce tuto funkci vykonávat, žádný pracovní ani jiný vztah. Důvodem je zajištění co největší objektivitu.

⁶ Srovnej: (<http://www.novamaturita.cz/>)

2.3.2 Zadavatel (ZAD)

Úloha zadavatele spočívá v zabezpečení řádného průběhu zkoušek v učebně a jejich zadání. Přičemž musí být splněna podmínka, že zadavatel nesmí zadávat zadání předmětu, který sám vyučuje (např. češtinář nesmí být zadavatelem u písemné zkoušky).

Zadavatelé jsou zpravidla učiteli na školách, kde vyučují. Do jejich funkce je jmenuje ředitel příslušné školy, pokud úspěšně absolvovali odbornou přípravu a získali Osvědčení o způsobilosti k výkonu funkce zadavatele.

2.3.3 Hodnotitel ústní zkoušky (HOD ÚZ)

Hodnotitelé ústní zkoušky jsou vždy dva: hodnotitel-zkoušející a hodnotitel-přisedící. Oba jsou členy zkušební maturitní komise a hodnotí ústní projev žáků v předmětu český jazyk a literatura. Jejich jmenování do funkce probíhá za stejných podmínek jako u zadavatele. Hodnotitel však musí získat Osvědčení o způsobilosti k výkonu funkce hodnotitele ústní zkoušky.

2.3.4 Hodnotitel písemné práce (HOD PP)

Úkolem hodnotitelů je ohodnotit písemné práce z českého jazyka. Podmínkou pro výkon této funkce je nezbytná dvouletá praxe v pedagogické činnosti. Školení na pozici hodnotitele trvá cca 20 hodin kombinací e-learningové a prezenční formy.⁷

⁷ Srovnej: (<http://www.novamaturita.cz/>)

3 Státní maturita z českého jazyka a literatury

3.1 Maturitní roky 2011 a 2012

S příchodem státních maturit došlo u zkoušky z českého jazyka a literatury k významné změně. Školní rok 2010/2011 byl prvním rokem, kdy se maturitní zkouška skládala ze dvou částí – z části společné neboli státní a z části školní neboli profilové. Český jazyk a literatura je předmětem pouze společné (státní) maturitní zkoušky.

Státní část žákům určovala skládat dvě povinné zkoušky. První povinnou zkouškou byl český jazyk a literatura. Jde o tzv. komplexní zkoušku skládající se ze tří dílčích částí, a to z části ústní, písemné a z didaktického testu. U této povinné zkoušky, jakožto i u dalších povinných zkoušek, měl žák možnost zvolit si buď základní, nebo vyšší úroveň obtížnosti.

Zvolená úroveň se vztahuje na všechny tři dílčí části komplexní zkoušky. Každá z těchto zkoušek se podílí na celkovém výsledku žáka jednou třetinou, což činí poměr mezi zkouškami 1:1:1. Pro úspěšné složení celé komplexní zkoušky musí žák úspěšně složit všechny tři části. Zde se však od sebe liší maturity roku 2011 a 2012. Pokud žák v roce 2011 úspěšně nevykonala některou dílčí část, musel opakovat celý předmět (všechny tři části zkoušky) znovu. V roce 2012 se však pravidla lehce uvolnila. Neuspěl-li žák v některé z dílčích částí, nemusel již opakovat celou zkoušku, ale pouze tuto neúspěšně vykonanou část. Jediná výjimka však platila v případě, že si žák pro svoji opravnou zkoušku zvolil jinou úroveň obtížnosti. V tomto případě již nešlo opakovat pouze neúspěšnou dílčí část, nýbrž všechny dílčí zkoušky.

Rokem 2012 byla zrušena možnost přihlásit si k nepovinné zkoušce jeden a ten samý předmět jako u zkoušky povinné, jak tomu bylo při náběhové fázi v roce 2011. Toto pravidlo platilo bez výjimky, a to i pokud by se jednalo o odlišné úrovně obtížnosti. Stejně tak se tato změna týkala i maturantů z roku 2011, kteří v roce 2012 maturitní zkoušku opakovali.

Jak víme od našich rodičů a příbuzných, kteří skládali maturitní zkoušku v dobách socialismu, vyhlašovala se témata písemných prací rozhlasem. Tento trend se opět vrací se státní maturitou, ve které sice nejsou témata písemných prací (stejně tak didaktický test) zveřejňována rozhlasem, ale jsou zadávána centrálně. To znamená, že zadání zkoušky je centrálně stanovené a zkoušky probíhají ve stejném termínu na všech školách v republice.

Všichni žáci tedy vykonávají stejnou maturitní zkoušku a mají tudíž všichni stejné podmínky.

Jak to bylo s hodnocením písemných prací? V tomto bodě se od sebe oba maturitní roky liší. Od původního návrhu, že písemné práce budou hodnotit dva hodnotitelé, jak to dokládají různé publikace vydané v roce 2009, bylo upuštěno. Důvodem, který určoval tuto změnu, bylo zvýšení nákladů v řádech několika milionů korun, ačkoliv původní idea - *zvýšit objektivitu při hodnocení* - mohla být pro novou maturitu dobrým přínosem. V roce 2011 měli opravování písemných prací zcela ve své kompetenci samy školy. Učitelé své žáky znali, věděli, či práci opravují. To však bylo změněno v nadcházejícím roce, kdy písemné práce nebyly opravovány na školách, ale byly svěřeny zcela do rukou společnosti Cermat, která si pro hodnocení písemných prací vyškolila své hodnotitele.

Dílčí ústní zkouška se koná stále stejně jako už v minulosti tj. před zkušební maturitní komisí. Liší se však počet maturitních okruhů, který je zredukován z 25 na 20⁸. Jedná se o knihy, které je žák povinen přečíst a ze kterých bude následně zkoušen.

3.2 Maturitní rok 2013

Za účelem dovedení modelu státní maturity k co největší dokonalosti, přináší novela školského zákona z listopadu 2012 další změny, které se týkají především společné části maturitní zkoušky, v nichž dominuje zrušení dvou úrovní maturit. Žáci si tak v letech 2013 a 2014 nebudou moci zvolit úroveň, ze které chtějí maturitní zkoušku skládat, ale automaticky budou všichni maturovat ze základní úrovně obtížnosti. To se týká i žáků, kteří maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury opakují. Pokud žák v loňském roce úspěšně vykonal například ústní zkoušku a didaktický test na vyšší úrovni a u písemné práce neuspěl, koná letos opravu písemné práce na úrovni základní. Ke zrušení maturitní zkoušky ve vyšší úrovni se vyjádřil ministr školství Petr Fiala. „*Původně se skutečně uvažovalo o tom, že by státní maturita mohla být součástí přijímacího řízení na vysoké školy. Vyšší úroveň obtížnosti, která pro to měla být předpokladem, se však potýkala s řadou problémů. Navíc si tuto úroveň volily 3 - 4 procenta žáků, čímž neplnila funkci, kterou jsme očekávali. K tomu, aby podle výsledků státní maturity skutečně vysoké školy přijímaly studenty, vede v tuto chvíli ještě dlouhá cesta.*“⁹

⁸ Platí pouze pro základní úroveň, v úrovni vyšší bylo otázek 30.

⁹ Srovnej: (<http://www.kampomaturite.cz/kampomaturite/rozhovor-s-ministrem-skolstvi-petrem-fialou>)

Zkouška z českého jazyka a literatury zůstává nadále povinným předmětem společné části maturitní zkoušky. Stejně tak se nemění její struktura jako komplexní zkoušky. Zásadní změna však nastává v hodnocení písemných prací, které se opět navrací do škol. Certifikovaní hodnotitelé jsou jmenováni řediteli škol. Tímto způsobem mají žáci zajištěno, že jejich písemné práce budou opravovány učiteli z jejich školy.¹⁰

Na hodnocení písemných prací se ale nic nezmění. Učitelé se musí nadále řídit pravidly Cermatu, tzn., odchýlí-li se žák od tématu a nesplní požadavky na útvar či rozsah, musí učitel práci hodnotit nula body.

¹⁰ Srovnej: (<http://www.msmt.cz>)

4 Komplexní zkouška

Následující kapitoly se věnují popisu všech třech dílčích částí komplexní zkoušky, tj. didaktickému testu, písemné práci a ústní zkoušce.

4.1 Didaktický test

Didaktický test představuje zvláštní druh testu v oblasti ověřování výsledků vzdělávacího procesu. Obecně lze říci, že jde o zkoušku, jejíž podmínky jsou pro všechny testované jedince shodné a jejíž výsledky mají číselný charakter.

Didaktický test je součástí komplexní maturitní zkoušky z českého jazyka, na jejímž výsledku se podílí jednou třetinou. Jde o uzavřené testové úlohy, které jsou základní stavební jednotkou každého testu. Testy mají různou bodovou hodnotu, kterou zná žák dopředu. Při řešení didaktického testu je zakázáno používání jakýchkoliv pomůcek, s výjimkou psacích potřeb.¹¹

Každá z úrovní obtížnosti didaktického testu měla svůj typ úloh. Základní úroveň obtížnosti je nadále tvořena uzavřenými testovými úlohami, ve kterých žák prokáže osvojení čtenářských dovedností a základních jazykových znalostí a dovedností. Vyšší úroveň obtížnosti tvořila kromě uzavřených testových úloh také otevřené úlohy se stručnou odpovědí. Didaktickým testem žák prokazuje vedle osvojení čtenářských dovedností i znalosti oborů literární vědy a jazykovědy a dovednosti odvozené od těchto znalostí. Každá testová úloha ověřuje nějakou znalost nebo dovednost, která vychází z konkrétních maturitních požadavků. (CERMAT, 2009)

„Didaktický test (v základní úrovni obtížnosti) je primárně zaměřen na český jazyk a analýzu textu.“ (Hošek, Kulhavá, Tobolíková, 2012) V menší míře se v částech 1.5 a 1.6 objevují i témata literární. V následujícím přehledu uvádí výše zmiňovaní autoři orientační procentuální zastoupení skupin požadavků v testu.

• Pravidla českého pravopisu (1.1)	15-20%
• Slovo, věta, souvětí (1.2, 1.3, 1.4)	25-30%
• Porozumění textu (1.5)	30-35%
• Text, jako charakter a výstavba (1.6, 1.7)	10-15%
• Text a jiný text (1.8, 1.9)	10-15%

¹¹ Srovnej: (<http://www.novamaturita.cz/>)

V Katalogu požadavků ke společné části maturitní zkoušky (CERMAT, 2008) nalezneme, jaké všechny znalosti a dovednosti musí žák didaktickým testem prokázat.

1. *ovládá pravidla českého pravopisu*
2. *provede slovotvornou a morfologickou analýzu slovního tvaru*
3. *pochozí význam pojmenování*
4. *provede syntaktickou analýzu věty a souvětí*
5. *prokáže porozumění celému textu i jeho částem*
6. *rozezná základní charakter textu*
7. *analyzuje výstavbu výpovědi a textu*
8. *porovná texty, rozpozná v jednom textu využití jiného textu*
9. *uvědomuje si interdisciplinární souvislosti a orientuje se v nich*

Každý z těchto bodů obsahuje ještě další podbody, které blíže specifikují danou problematiku.¹²

4.1.1 Typy testových úloh

Cermat (2009) uvádí typy testových úloh, které mohou být v didaktických testech zastoupeny. Bližší popis nalezneme také u Brože a Brožové (2012).

- **Uzavřené úlohy:**

- *s výběrem odpovědi* = rovněž označované termínem „multiple-choice“¹³. Úlohy se skládají ze dvou částí (otázka, odpověď), základním znakem je výběr jedné správné odpovědi ze čtyř nabízených možností.
- *dichotomické* = žák má na výběr ze dvou možností. Správnou odpověď označí kroužkováním či podtržením. Jejich nevýhodou je, že správnou odpověď lze uhodnout i bez patřičných znalostí. Z tohoto důvodu se tyto úlohy objevují ve skupině tří až čtyř úloh.
- *přiřazovací* = obsahují dvě skupiny pojmů, které se k sobě přiřazují. Důležité je, aby úlohy byly tvořeny různým počtem přiřazovaných položek např. v poměru 3:4, 3:5, 4:5, aby nedošlo k situaci, že poslední položka sama vyplýne z předchozího a žák se nad ní nebude muset sám zamýšlet.
- *seřazovací/uspořádací* = jde o uspořádání pojmů či textů do řady podle určitého hlediska (př. chronologicky)

¹² Více v: *Katalog požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky: Zkušební předmět: Český jazyk a literatura, základní úroveň obtížnosti*. Praha: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, březen 2008.

¹³ BROŽ, František; BROŽOVÁ, Pavla. *Český jazyk a literatura: sbírka testových úloh k maturitní zkoušce*. Třebíč: Akcent, c2012, 64 s. Testy (Akcent). ISBN 978-80-7268-904-0.

- **Otevřené úlohy se stručnou odpovědí** = požadují uvedení vlastní krátké odpovědi (např. několik slov, věta, uvedení čísla, značky, symbolu apod.)

4.1.2 Zadání didaktického testu

Na začátku zkoušky obdrží žák testový sešit a záznamový arch. Záznamový arch je určen pouze pro zápis odpovědí. Případné poznámky je možno vpisovat do testového sešitu, který ale není předmětem hodnocení. Tyto poznámky slouží pouze pro vlastní potřebu. Z úvodní strany testového sešitu se žák dozví všechny základní informace k testu, tj. počet testových úloh, povolené pomůcky, informace o bodovém hodnocení a počtu správných odpovědí, maximální dosažitelnost bodů v testu, hranici úspěšnosti a pokyny pro vyplňování záznamového archu (jak a čím zapisovat řešení, jak opravit špatně zapsané řešení, atd.). „*Pak následují jednotlivé očíslované úlohy, výchozí texty a čtyři možnosti odpovědi označené písmeny A, B, C, D.*“ (Hošek, Kulhavá, Tobolíková, 2012) Úlohy jsou tvořeny buď pouze otázkou, nebo výchozím textem, se kterým souvisí jedna či více otázek, případně výchozí tabulkou či grafem a k nim následující otázkou.

4.1.3 Průběh zkoušky

Dílčí zkouška formou didaktického testu trvá 60 minut. Test je tvořen 27-36 uzavřenými testovými úlohami s jednou správnou odpovědí, kterou žák vybírá ze čtyř možností A až D. Testové úlohy mají různou bodovou hodnotu. Tato hodnota je uvedena vpravo od čísla úlohy. Pokud je u počtu bodů uvedena zkratka max., může žák za řešení úlohy získat i dílčí bodové hodnocení. Body za správné odpovědi se sčítají, za odpovědi špatné nebo neuvedené se body neodečítají. Správné odpovědi se označují křížkem do záznamového archu.

4.1.4 Hodnocení didaktického testu

Hodnocení didaktického testu je prováděno moderní metodou tzv. centralizovaným pořízením (digitalizací) dat. Tato metoda je podle mého názoru jedinou složkou státních maturit, která zajišťuje největší možnou míru objektivitu v hodnocení. Záznamové archy jsou na školách naskenovány a data z archů načtena do systému, který je poté zpracuje a vyhodnotí. Tím je tedy minimalizován podíl lidského faktoru na hodnocení testu. (CERMAT, 2011) Hranice úspěšnosti didaktického testu byla jak v předchozích letech, tak v letošním roce stanovena na 44%.

4.2 Písemná práce

Písemná práce je zkouškou, ve které žák musí prokázat dovednost použít spisovný jazyk v písemném projevu, vhodně volit jazykové prostředky odpovídající charakteru dané komunikační situace a schopnost uplatnit zásady kompoziční výstavby textu. Cílem písemné práce je schopnost žáka vytvořit v mateřském jazyce souvislý, myšlenkově ucelený a strukturovaný text. Písemný projev by měl být srozumitelný a logicky vystavěný. Ačkoliv se může zdát, že na napsání písemné práce v mateřském jazyce není nic tak složitého, není to tak úplně pravda. Žák se totiž musí řídit určitými pravidly, která jsou nezbytná k tomu, aby u písemné zkoušky uspěl. Jak taková zkouška probíhá, a jak je hodnocena, je popsáno v následujících podkapitolách.

4.2.1 Zadání a průběh zkoušky

Písemná práce je zadávána centrálně ministerstvem školství, což, jak již bylo řečeno, umožňuje všem žákům stejné podmínky. Na každé úrovni obtížnosti je na výběr deset zadání. Zadání jsou tematicky různorodá, což umožňuje alespoň částečnou vyváženost témat i funkčních stylů. Zadání písemné práce se nevypisuje na tabuli, jak tomu bylo dříve, ale žáci ho obdrží v tištěné podobě. Na výběr tématu je stanoven limit 25 minut. Poté žáci zapíší název zadání do záznamového archu a už jej nesmí měnit. Písemná práce se píše přímo do záznamového archu, který je jediným odevzdávaným materiálem. (Hošek, Kulhavá, Tobolíková, 2012)

Cermat (2009) udává limit 60 minut pro zpracování písemné práce v rozsahu 200-350 slov v základní úrovni a 250-500 slov ve vyšší úrovni. Vymezená dolní hranice u zkoušky na základní úrovni odpovídá asi 20-25 řádkům, dolní hranice u vyšší úrovně odpovídá asi 25-30 řádkům. V závislosti na úrovni obtížnosti by měli žáci napsat alespoň 20 nebo 25 řádků. V žádném případě však není cílem, aby ani žáci při psaní písemné práce ani hodnotitelé při hodnocení přepočítávali jednotlivá slova či řádky. Tato čísla však platila pro maturitní zkoušku v letech 2011 a 2012. Ke změně, týkající se maturitní zkoušky v roce 2013, došlo prostřednictvím novely školského zákona z roku 2012, kdy byl časový limit navýšen na 90 minut při minimálním požadovaném rozsahu 250 slov. Zde je však počítáno s tolerancí minus 50 slov, tzn. písemná práce v rozsahu 200 slov je ještě přijata k hodnocení. Horní hranice, která určuje rozsah písemné práce, stanovená není.

Porovnáme-li časový limit a rozsah písemné práce se „starou“ maturitou, dojdeme k zásadnímu rozdílu. Před zavedením státních maturit měli žáci na napsání slohové práce

mnohem delší časový limit než dnes. Ten byl stanoven na dobu čtyř hodin (4 x 60 minut), během kterých museli žáci napsat čtyřstránkový koncept textu, který bylo poté potřeba přepsat ještě tzv. „načisto“. Napsání konceptu mělo své výhody. Žák si v něm mohl libovolně škrtat a provádět různé opravy. Důležité bylo, aby se v něm sám vyznal. Při přepisování se pak mohl už jen soustředit na to, aby konečná verze vypadala úhledně a vyučujícímu se dobře četla a opravovala. Na to ale nynější maturanti čas nemají. Stávající časový limit je totiž o hodně kratší, avšak není po žákovi požadováno napsat čtyři strany, nýbrž stačí 250 slov, což odpovídá asi jedné straně A4. Povinnost napsat koncept žákům sice odpadá, přesto je potřeba, aby už od začátku psali úhledně a hodnotitel byl tak schopen jejich text bez problémů přečíst. Přesto žákům v napsání konceptu nic nebrání, musí však stihnout napsat konečný text do záznamového archu ve stanoveném časovém limitu. Jedinou pomůckou, kterou je při psaní písemné práce stále jako v minulosti dovoleno používat, jsou Pravidla českého pravopisu.

Cermat (2009) dále popisuje zadání písemné práce, které je tvořeno:

- 1) **názvem zadání:** Název zadání tematicky vymezuje text, čímž žákovi říká, o čem má psát.
- 2) **výchozím textem k zadání:** Výchozí text k zadání může, ale nemusí být součástí zadání. Tento výchozí text slouží k bližšímu vysvětlení a specifikaci tématu. Dále uvádí návodná tvrzení nebo názory, na které má žák v textu reagovat, nebo jiné typy textů, z nichž je možné čerpat (např. tabulka, graf).
- 3) **zpracování:** Zpracování uvádí, jaký styl a útvar má žák při psaní zvolit. Jinými slovy se zde určuje způsob psaní písemné práce.

Napsáním písemné práce prokáže žák dovednosti uvedené v Katalogu požadavků ke společné části maturitní zkoušky (2008):

1. *vytvoří text podle zadaných kritérií*
2. *dovede funkčně použít spisovný jazyk v písemném projevu*
3. *uplatňuje zásady kompoziční výstavby textu*

4.2.2 Porovnání úrovně obtížnosti v písemné práci

Základní úroveň obtížnosti je věnována praktickým komunikačním situacím, s nimiž se žák běžně setkává ve svém životě. Jde o situace jako vyjádření se k předmětu svého zájmu nebo vysvětlení problematiky svého oboru. V písemné práci je důležité obhajovat a zdůvodňovat svůj názor. V základní úrovni se mohou objevit různé útvary

administrativního stylu, požadavek napsání motivačního dopisu či napsat útvar použitelný pro oficiální veřejnou komunikační situaci.

Ve vyšší úrovni obtížnosti měli maturanti větší prostor k vyjádření. Zde bylo důležité jazykové vyjádření a uvažování o jazyce a literatuře, které bylo poté možné uplatnit především na vysokých školách. To znamená, že v zadáních vyšší úrovně obtížnosti mohl žák počítat mimo jiné i se složitějšími útvary, jako je fejeton, esej nebo recenze.

Příklady zadání

Základní úroveň:

„Reklama všude, kam se podíváš

Výchozí text k zadání: *Reklama je všude. Vystupuje z klasických médií a míří do restaurací, veřejné dopravy nebo k lékaři.* (z denního tisku)

Zpracování: *libovolný text publicistického stylu.*“ (CERMAT, 2009, s. 9)

Na tomto příkladě je možno vidět, co všechno může žák ze zadání sám vyčíst. Již název zadání by v něm měl vzbudit prvotní náznak toho, ke kterému funkčnímu stylu má jeho písemná práce směřovat. Poznámka v zadání „z denního tisku“ je jasným ukazatelem do oblasti publicistiky, tedy k publicistickému článku. Pod bodem *zpracování* je konkrétně určeno, o jaký útvar se má jednat. V našem případě není útvar blíže specifikován, ale musí obsahovat prvky publicistického stylu.

Zadání vyšší úrovně je stručnější. Vzhledem k tomu, že se v této úrovni počítalo s odlišným pojetím psaní písemné práce než v úrovni základní, je zde zcela vynechán *výchozí text k zadání*, bez kterého by měl žák být schopen práci napsat.

Vyšší úroveň:

„Jednou udělá nějaký Čech díru do světa a doma mu to hned natřou.

Zpracování: *fejeton*“ (CERMAT, 2009, s. 9)

4.2.3 Hodnocení písemné práce

Hodnocení písemných prací je asi jednou z nejproblematictějších oblastí celé státní maturity. Jedná se o takovou část maturity, která s sebou přináší neustálé změny. Původní návrh na hodnocení počítal místo s jedním hodnotitelem hned se dvěma. Důvodem mělo být co nejobjektivnější hodnocení písemných prací. Ve skutečnosti ale k tomuto způsobu hodnocení nedošlo.

Při hodnocení písemné práce se setkáváme se zcela novým typem hodnocení. Žákovské práce nejsou hodnoceny známkou, jak tomu bylo vždy v minulosti zvykem, nýbrž jim jsou hodnotiteli přiděleny body. Ty jsou součástí bodové škály, která v průběhu maturitních ročníků prochází neustálým vývojem. Původně hodnotící tabulky obsahovaly body 0,1,3, a 5, které byly přiděleny ke každé oblasti hodnocení. Maximální počet bodů byl v prvních dvou ročnících stanoven na 15, v roce 2013 je maximální počet navýšen na 30 bodů, přičemž minimální počet pro úspěšné absolvování písemné zkoušky činí 12 bodů.

Písemná práce je hodnocena ve třech oblastech:

1. *Vytvoření textu podle zadanych kritérií:* Text musí odpovídat zadání, splňovat požadavky na styl, útvar a rozsah písemné práce. V případě, že žák tyto požadavky nesplní, dostane počet bodů „0“. Práce se pak dále nehodnotí a celkové bodové ohodnocení písemné práce činí „0“. Žák tak neuspěl buď u celé maturitní zkoušky (2011), nebo u dílčí písemné zkoušky (2012 a 2013).
2. *Funkční použití spisovného jazyka:* V tomto kritériu je hodnocena volba jazykových prostředků, která musí odpovídat dané komunikační situaci. Jazykové prostředky jsou hodnoceny z hlediska pravopisného, morfologického a lexikálního.
3. *Kompoziční výstavba textu:* Třetí kritérium hodnotí jak celkové kompoziční členění textu, tj. na úvod, střed a závěr, tak způsob členění textu na odstavce, návaznost větných celků atd. (CERMAT, 2009)

V prvním ročníku státních maturit (2011) bylo opravování písemných prací svěřeno do rukou učitelů na školách. Jak uvádí Šedivá (2012), na jednoho certifikovaného hodnotitele tehdy připadlo v průměru 35 prací, které měl hodnotitel, podle času stanoveného pro rok 2011, opravit za 20 minut. Tato doba se ale spouště hodnotitelům zdála být příliš krátká a právě díky ní mohlo dojít k neobjektivnímu hodnocení. K tomu se vyjádřil ředitel Cermatu Jiří Zíka: „*Loňský rok ukázal obrovské rozdíly v hodnocení*

*písemných prací. Jejich hodnocení bylo výrazně ovlivněno vůlí hodnotitele, mnozí z nich zvedali hodnocení na požadovanou úroveň. Proto, abychom tomuto zamezili, volíme takzvaný koncept vzdáleného hodnocení. To znamená, že práce studentů dané školy bude hodnotit hodnotitel z jiné školy a práce k hodnocení mu už nebude přidělovat ředitel školy, ale Cermat. Zajistíme tím větší objektivnost při hodnocení.*¹⁴ To bylo jedno z nových pravidel pro hodnocení písemné práce v roce 2012. Touto změnou došlo také k úplné anonymitě mezi žákem a hodnotitelem. Žák ani škola neznali jméno „svého“ hodnotitele, jakožto hodnotitel nevěděl, čí práci a z jaké školy hodnotí. (ŠEDIVÁ, 2011, č. 37) Novela školského zákona z roku 2012 však přinesla další změnu, která navrátila hodnocení písemných prací pro rok 2013 do škol.

4.3 Ústní zkouška

Státní maturita s sebou přinesla taktéž změnu v oblasti ústní zkoušky z českého jazyka a literatury. Připomeňme si nejprve, jak vypadala ústní část maturitní zkoušky před příchodem státních maturit.

Moje maturitní zkouška se konala v roce 2009, dva roky před zahájením státních maturit. V té době se již všichni žáci čtvrtých ročníků obávali, že se jim státní maturita nevyhne. Pak přišel ale další odklad a hrozba stání maturity byla zažehnána. Tehdejší ústní maturitní zkouška obsahovala 25 otázek týkajících se různých období české i světové literatury. Nebylo zde stěžejní dokázat, zda žáci daná literární díla četli, ale zda znali dobové souvislosti, věděli, kteří autoři do dané doby patří a jaká díla napsali.

Vlastní zkouška začala vylosováním jednoho z pětadvaceti témat a jeho následného zpracování, na které byl určen časový limit 15 minut. Poté následovala samotná zkouška. Přibližně 10 minut bylo určeno na rozpravu o literatuře, zbylých 5 minut na český jazyk a sloh.

4.3.1 Obecné informace

Ústní část státní maturitní zkoušky je částí zkoumající komunikační dovednosti žáka a jeho schopnost interpretovat umělecký i neumělecký text. Každý žák předkládá řediteli školy seznam literárních děl, který si sám sestavil na základě školou zhotoveného

¹⁴ ŠEDIVÁ, Olga. Dvě stě šedesát prací na jednoho hodnotitele za tři týdny. *Školství*. 2011, roč. 19, č. 36. DOI: 0862-9641.

literárního seznamu a který zároveň představuje jeho maturitní zadání. Seznam literatury musí v základní úrovni obsahovat 20 literárních děl, ve vyšší úrovni byl tento počet stanoven na 30. (CERMAT, 2009)

Jak již bylo řečeno, součástí úspěšného zvládnutí maturity je schopnost interpretovat, rozebrat text a projevit vlastní úsudek. (ŠTOCHL, BOLCKOVÁ, 2013) To nemusí být pro každého lehké, přestože jde o text v mateřském jazyce, kterému by neměl být problém porozumět. Avšak interpretovat text není snadná záležitost, jelikož žák musí mít na paměti, že interpretovat prózu znamená něco jiného, než interpretovat poezii. Proto je vhodné nepodceňovat přípravu a věnovat pozornost i literární teorii, která žákovi pomůže v hodnocení literárního díla. Poté by se u zkoušky nemělo přihodit, že by žák ohodnotil text pouhými strohými výroky typu „dobrý“ a „špatný“.

4.3.2 Pracovní listy

Novinkou, která je spjata s příchodem státních maturit, jsou pracovní listy. Každý žák obdrží po vylosování zadání jeden pracovní list obsahující výňatek z uměleckého a neuměleckého textu a strukturu zkoušky. Výňatek z uměleckého textu samozřejmě pochází z literárního díla, které je zadáním zkoušky. Účelem ústní zkoušky je ověřit žákovské dovednosti práce s texty. Nejde o převyprávění děje ani o ověření si, jaké detaily si žák z knihy pamatuje.

Výňatky z obou textů mohou být v základní úrovni vybírány tak, že buď oba texty mezi sebou mají, nebo nemají souvislost. U vyšší úrovně bylo stanoveno, že souvislost mezi dvěma výňatky musí být vždy. Při výběru výňatků je vždy důležité, aby jejich rozsah nebyl příliš dlouhý a žák se tak nezdržoval jeho čtením.

Obecná struktura zkoušky obsahuje v základní úrovni dva body:

- charakteristiku uměleckého textu
- charakteristika neuměleckého textu.

Na vyšší úrovni obtížnosti musely být zastoupeny body čtyři:

- analýza výňatku z uměleckého díla
- obecně kulturní a literárněhistorický kontext díla
- porovnání výňatku z uměleckého textu s výňatkem z textu neuměleckého
- typické rysy daného neuměleckého textu, jeho stylová a jazyková charakteristika.

Všechny tyto body mohou být rozpracovány, tzn., že každý bod bude obsahovat další úkoly vztahující se k danému literárnímu dílu, které by měl žák při zkoušce zodpovědět.

4.3.3 Průběh ústní zkoušky

Jak již bylo řečeno, žák dostává po vylosování svého tématu pracovní list. Poté je mu vymezen časový limit 35 minut na absolvování maturitní zkoušky. Oproti „starým“ maturitám je časový limit pro přípravu prodloužen o 5 minut, tedy na 20 minut. Doba trvání vlastní zkoušky se nemění, tzn. 15 minut. Již zmiňovaných 5 minut navíc je určeno zkoušejícím, kteří tento čas využijí na hodnocení výkonu žáka. Tuto změnu je možno považovat za přínosnou, jelikož je jí zajištěna jistá objektivita hodnocení. Učitel tedy nemá možnost žáky srovnávat, hodnotit je podle oblíbenosti či podle momentální nálady, která může být dána například únavným celodenním zkoušením.

U zkoušky jsou přítomny jako v minulosti dvě osoby – zkoušející a přisedící. Oba hodnotitelé mají k dispozici hodnotící tabulky, do kterých si mohou kromě bodového hodnocení dělat také poznámky. Na hodnocení se podílejí oba hodnotitelé zároveň. Pokud se při hodnocení neshodnou, přiklání se k vyšší bodové hodnotě z obou navržených. (CERMAT, 2009)

4.3.4 Hodnocení ústní zkoušky

Při hodnocení ústní zkoušky se setkáváme opět s bodovým ohodnocením. Hodnotitelé tedy neoznamují žákům na konci zkoušky známky, nýbrž body, které za ústní část obdrželi. Toto hodnocení může být ale někdy nic neříkající. V prvních dvou letech státních maturit žáci po vykonání ústní zkoušky stále ještě nevěděli, kolik bodů obdrželi u písemné zkoušky, a tak, přestože znali maximální a minimální počet bodů, mohli jen odhadovat, jaká bude jejich výsledná známka. To se však v tomto roce poprvé nestane. Žáci budou po skončení ústních zkoušek vědět svoji konečnou známku.

Hodnotitelé mají stejně jako u písemné zkoušky k dispozici bodovou škálu, zde ale pouze od 0 do 3. Tyto body přidělují ke každému bodu obecné struktury zkoušky (viz Pracovní listy). Tabulka hodnocení obsahuje mimo těchto bodů ještě bod: *Výpověď v souladu s jazykovými normami, jazyková kultura*, který dává hodnotitelům možnost

ohodnotit kromě žakových znalostí také jeho projev. (CERMAT, 2009) Mnoho žáků na tento bod spoléhá jako na tzv. záchranu, která jim při špatném výkonu může zajistit důležité tři body, které by jim mohly pomoci k úspěšnému zvládnutí zkoušky. Minimální počet bodů pro úspěšné absolvování zkoušky je totiž stanoven na 4¹⁵. Toto domnění je ale mylné, jelikož pokud jsou žakovy znalosti minimální, tak ani jeho projev nemůže být dobrý, a tudíž za něj nemůže očekávat vyšší bodové ohodnocení.

¹⁵ Týká se pouze základní úrovně, u které je stanoven minimální počet bodů na 4, maximální na 9 bodů. Vyšší úroveň určovala minimální počet bodů na 7, maximální na 15.

5 Žák s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky

Následující kapitola byla zpracována na základě materiálů pro učitele CISKOM¹⁶, které v tištěné formě poskytla Střední průmyslová škola Mladá Boleslav, jelikož nejsou pro veřejnost přístupné. Podstatné informace z nich však můžeme nalézt i na internetovém portálu Nová maturita.

Nová maturita není sestavena jen pro „zdravé“ žáky, ale je přizpůsobena i těm, kteří trpí nějakým druhem postižení či některou ze specifických poruch učení. Školský zákon tyto žáky definuje jako osoby se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Takovými osobami jsou žáci se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním.¹⁷ Právě žáci se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním jsou ti, kterým model státních maturit připravil termín „žák s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky“ (dále žák s PUP MZ).

Aby žákovi mohlo být přiznáno právo konat maturitní zkoušku s PUP, je potřeba, aby předložil řediteli školy posudek vypracovaný odborným pracovníkem příslušného školského poradenského zařízení (speciálně pedagogického centra nebo pedagogicko-psychologické poradny) a tento posudek odevzdal společně s přihláškou k maturitní zkoušce.

Všechny přizpůsobené podmínky jsou zakotveny v jednotlivých skupinách, do kterých jsou žáci zařazeni. Patří mezi ně především navýšení časového limitu (u ústní zkoušky se navýšení časového limitu vztahuje pouze pro dobu přípravy), umístění žáka do samostatné učebny, využití podpory asistenta či služeb tlumočníka nebo možnost využití kompenzačních pomůcek. Těmi rozumíme pomůcky, přístroje a zařízení, které pomáhají žákovi kompenzovat jeho porušené funkce. Při užívání těchto pomůcek nesmí žákovi vzniknout neoprávněná výhoda při zkoušce (nepatří sem mobilní telefon, internet či encyklopedie). Pomůcky rozlišujeme dvojí: *technické* (optické pomůcky, sluchadlo, kochleární implantát, osobní počítač se speciálním softwarem aj.) a *didaktické* (slovník cizích slov, synonym, výkladový slovník aj.).

Žák je zařazen nejprve do jedné ze čtyř kategorií podle typu vzdělávacích potřeb. Jde o žáky s tělesným (TP), zrakovým (ZP), sluchovým postižením (SP) a o žáky se

¹⁶ Certifikace, instruktáže, školení k maturitě: Jde o aktivitu zabývající se vzděláváním pedagogických pracovníků on-line formou nebo smíšeným vzděláváním (kombinace e-learningové a prezenční formy).

¹⁷ Školský zákon §16 odst. 1-4 zákona č. 561/2004 Sb.

specifickými poruchami učení a ostatní (SPUO).¹⁸ U zařazení žáka do jedné z kategorií je nutno pamatovat, že zde není rozhodující jeho diagnóza, ale funkční důsledek postižení (tj. konkrétní dopady určité vady) ovlivňující jeho konání maturitní zkoušky. Následně je žák zařazen do jedné ze tří skupin podle míry požadovaných uzpůsobení podmínek:

Skupina 1: Žáci pracují se zkušební dokumentací bez úprav (v běžném formátu se standardně tištěným textem). Žáci mají navýšen časový limit – TP a ZP o 75%, SP o 50% a SPUO o 25%. Všechny kategorie povolují užívání kompenzačních pomůcek uvedených v posudku školského poradenského zařízení.

Skupina 2: Žáci mají navýšen časový limit – TP, ZP, SP o 100%, SPUO o 50%. V této skupině je především po formální stránce upravována zkušební dokumentace (např. zvětšení písma). Všechny kategorie mají možnost používat kompenzační pomůcky doporučené školským poradenským zařízením. Jde o počítače, speciální klávesnice, ortopedické pomůcky, optické pomůcky, speciální psací náčiní a další.

Skupina 3: Tato skupina je shodná se skupinou dva, navíc v ní však žáci pomou využít služby asistenta. Žáci se sluchovým postižením mají právo na využití tlumočení z a do českého jazyka.

Žáci s PUP MZ konají zpravidla maturitní zkoušku v samostatné učebně, odděleně od žáků intaktních (žáků bez postižení). Důvodem jsou odlišné podmínky pro konání zkoušky, tj. časový limit nebo užívání individuálních kompenzačních pomůcek. Především rozdílný časový limit by žáky navzájem vyrušoval a tím by se narušil plynulý chod zkoušky.

5.1 Asistence a tlumočení

Jak již bylo řečeno, žáci třetí skupiny s PUP MZ mohou při skládání své maturitní zkoušky využít služeb speciálně-pedagogických či technických asistentů a tlumočníka. Zajištění těchto osob má vždy na starosti ředitel školy.

5.1.1 Asistence speciálně – pedagogická

Speciálně-pedagogičtí asistenti jsou takoví asistenti, kteří mají žákům s PUP MZ pomoci zvládnout maturitní zkoušku, jelikož jim jejich postižení neumožňuje zkoušku

¹⁸ „Ostatní“ jsou žáci s poruchami autistického spektra, poruchami pozornosti a soustředění, hyperaktivní žáci nebo žáci trpící cukrovkou, epilepsií a dalšími obtížemi.

samostatně vykonat. Samozřejmě nejde o žádné napomáhání při řešení úloh, ale například o pomoc při orientaci v budově školy, se čtením textu, s přípravou a obsluhou pomůcek atd. Asistentem může být pouze osoba starší 18 let, která je žákovi nápomocna a splňuje požadavky na asistenta.

Každý žák s PUP MZ může mít k dispozici pouze jednoho asistenta. Ten však může být nápomocen více žákům a může vykonávat jednu či více funkcí. Podle těchto funkcí se asistenti dělí do následujících pěti typů:

- a) **Praktický asistent:** Praktický asistent zajišťuje veškeré úkony, které jsou spojeny s praktickými činnostmi, které žák není schopen vykonávat. Jde například o polohování žáka, o pomoc při sebeobsluze žáka v době přestávek, při orientaci ve zkušební dokumentaci, při přípravě psacích potřeb či kompenzačních pomůcek atd. Praktický asistent je tedy určen žákům s tělesným a zrakovým postižením, s těžkou formou dyspraxie či s poruchami autistického spektra.
- b) **Asistent – zapisovatel:** Typ asistenta-zapisovatele využívají žáci, kteří mají problémy se psaním nebo vůbec nemohou sami psát. Asistent tedy přebírá tuto funkci za žáka. Menší problémy však mohou nastat při zapisování písemné práce. Zde je využití asistenta-zapisovatele nutno zvážit. Žák totiž nemá sám nad textem kontrolu, může mít obtíže s diktováním svých myšlenek, tak aby byly srozumitelné a odpovídaly struktuře textu.
- c) **Asistent – předčítatel:** Asistent-předčítatel je určen pro žáky se zrakovým postižením, aby jim předčítal text. Při tom se řídí žakovými instrukcemi, tzn., čte buď celý text, část textu nebo jen slova, podle toho, jak žák potřebuje.
- d) **Motivující asistent:** Motivující asistent pomáhá žákovi udržet jeho optimální pracovní chování, tj., pomoci mu udržet míru koncentrace a informovat ho o čase. Takového asistenta potřebují žáci s poruchami autistického spektra, poruchami pozornosti, s projevy hyperaktivity atd.
- e) **Asistent – modifikátor:** Asistent-modifikátor má za úkol objasnit jazykové prostředky, kterým žák nerozumí. Nesmí se ale přitom jednat o vysvětlování odborných pojmů. Asistent je určen žákům, kteří mají obtíže s porozuměním významu sdělení, ať už jde o žáky se sluchovým postižením, narušenou komunikační schopností či poruchami autistického spektra.

5.1.2 Asistence technická

Technická asistence spočívá ve schopnosti provádět žákům technickou asistenci, pokud používají kompenzační pomůcky (např. PC). Od asistence speciálně-pedagogické se liší tím, že technický asistent není přidělen konkrétnímu žákovi, ale celé učebně, ve které se žák/žáci používají kompenzační pomůcky. Zároveň technický asistent neplní některou z funkcí speciálně-pedagogické asistence.

5.1.3 Tlumočení

Neslyšící a hluchoslepí žáci mají dle zákona nárok na tlumočení z/do českého jazyka. Zajistit žákům tlumočnicka je stejně jako zajistit asistenta v kompetenci ředitele školy. Při maturitní zkoušce může žákovi tlumočit buď jeho stálý tlumočnick, nebo jiná jednorázově pověřená osoba, která má tlumočnické vzdělání. Zajímavostí je, že ústní zkouška z českého jazyka není tlumočena, ale žák ji vykonává v písemné formě. Na tlumočnickovu činnost dohlíží zadavatel, který má právo tlumočnicka vykázat z učebny, pokud porušil podmínky stanovené právním předpisem.

II. Empirická část

6 Dotazníkové šetření

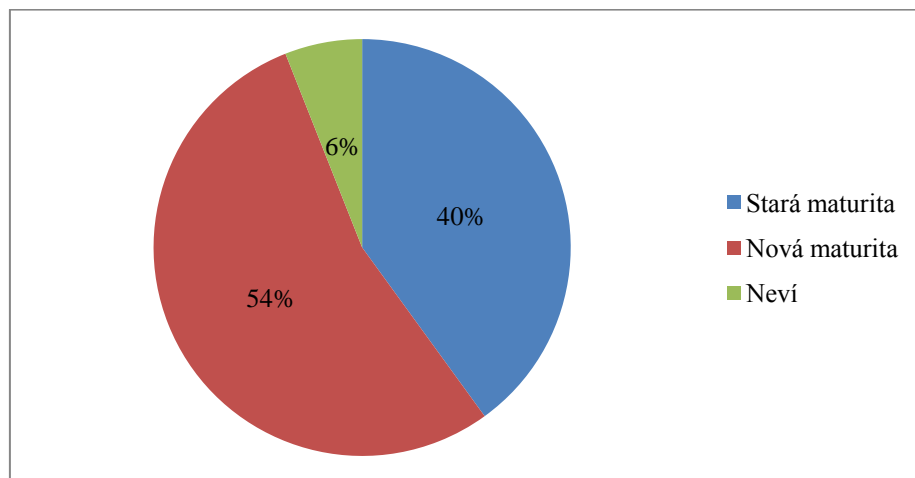
Cílem mé bakalářské práce je porovnat maturity z českého jazyka, tak jak vypadaly dříve a jak dnes. Pro zjištění výsledků byl sestaven dotazník určený učitelům českého jazyka na středních školách a gymnáziích. Dotazníkové šetření bylo prováděno v období od října 2012 do března 2013 po celé České republice. Dotazník je zcela anonymní a vyplnilo ho celkem 70 učitelů českého jazyka a literatury.

Dotazník obsahoval původně 7 otázek. Jelikož ale s novou vyhláškou přišly změny, musel být dotazník pozměněn. Konečná podoba obsahuje otázek celkem šest. V hlavičce dotazníku bylo po respondentovi požadováno vyplnit, na jakém typu školy a ve kterém městě vyučuje.

Dotazník je sestaven z otevřených i uzavřených úloh. V otázkách 1,2,3, a 6 (v původní verzi v otázce číslo 7) šlo o dichotomické otázky s odpovědí ano/ne, nebo s možností výběru ze dvou odpovědí (otázka č. 1). Ostatní otázky byly otevřené a vyžadovaly zamyšlení učitelů nad danou problematikou. Získané odpovědi byly zpracovány do přehledných grafů. Data jsou uvedena v procentech a zaokrouhlena.

Otázka č. 1: Kterou verzi maturity spíše preferujete? STAROU-NOVOU

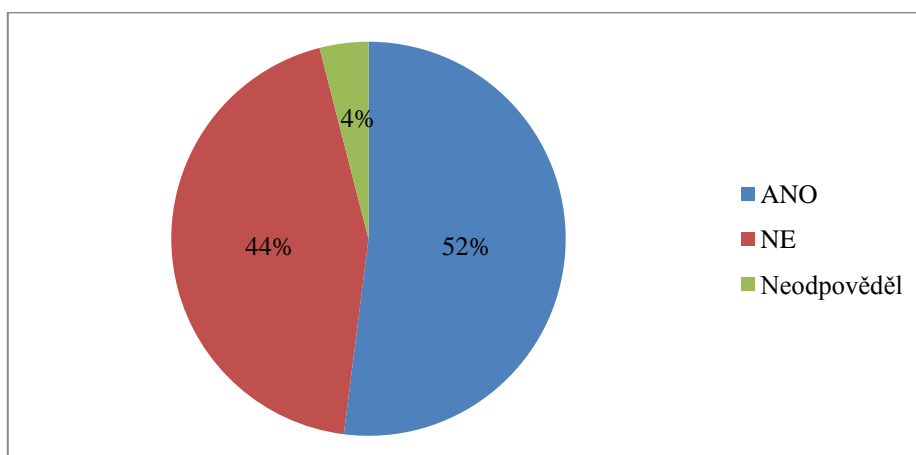
Uved'te prosím důvod Vaší volby.

Graf 1: Preference podoby maturity

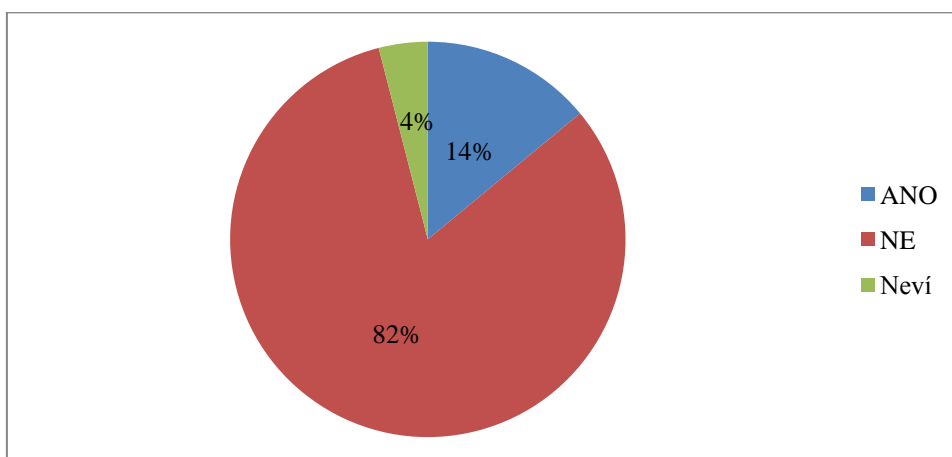
Z celkového počtu dotazovaných preferuje 54% novou maturitu, 40% starou původní maturitu a 6% dotazovaných buď nevědělo, kterou verzi vybrat, nebo by preferovalo novou maturitu, ale ne v této podobě. Z grafu vyplývá, že i přes nedostatky, které nová maturita má, preferuje větší množství učitelů právě novou podobu státní maturitní zkoušky. Procentuální rozdíl sice není tak velký, ale může znamenat alespoň předzvěst toho, že se bude k nové verzi přiklánět stále více učitelů, jestliže se koncepce maturitních zkoušek bude zlepšovat a nadále se vyvíjet k lepšímu. Ze všech vyplněných dotazníků také vyplývá, že ačkoliv někteří učitelé volili starou verzi maturity, nepovažují na nové maturitě vše za špatné a často některé aspekty hodnotili kladně.

U této otázky bylo po respondentech požadováno odůvodnění své volby odpovědi. Ti, kteří volili starou podobu maturitní zkoušky, argumentovali tím, že stará maturita byla v každém případě pro studenty náročnější než nová. Například u ústní zkoušky byly požadovány i znalosti historických souvislostí a ne jenom přečtení 20 knih. Tento počet učitelé často kritizují a zdá se jim především pro žáky gymnázií nedostačující. Naopak učitelům preferujícím novou maturitu se líbí, že jsou žáci vedeni ke čtení. Nejde už jen o pouhé memorování učiva, ale o prokázání schopnosti pochopit přečtený text, prakticky s ním pracovat a ukázat, že je žák schopen o textu přemýšlet.

Otázka č. 2: Je pro Vás náročnější příprava nové maturity než staré?**ANO-NE****Graf 2: Náročnost přípravy nové maturity**

Příchod nových maturit je obecně spojen s velkým množstvím administrativy, ať už jde o různé dokumentace, materiály či archy, které musí učitelé vyplňovat a někdy i sami sestavovat (např. pracovní listy pro ústní část MZ). Může se zdát, že se v této oblasti z učitele stává jakýsi úředník, který aby mohl být součástí procesu maturitních zkoušek, musí vynaložit jisté úsilí. Proto byli učitelé dotazováni, zda pro ně je či není příprava maturitní zkoušky náročnější než dříve. Ani u této otázky nebyl procentuální rozdíl mezi odpověďmi tak vysoký, přesto 52% dotazovaných odpovědělo, že přípravy na státní maturitu náročnější jsou. Naopak 44% učitelů zastává názor, že pro ně příprava náročnější není. Zbýlá čtyři procenta dotazovaných na otázku buď vůbec neodpověděla, nebo je pro ně příprava náročnější jen v oblasti již zmiňovaných pracovních listů.

Otázka č. 3: Je podle Vás nová maturita dobře připravená? ANO-NE

Graf 3: Připravenost nové maturity

Výsledek odpovědí na otázku připravenosti maturitní zkoušky se dal již předem předpokládat. Státní maturity jsou často diskutované a také kritizované téma především pro jejich nepřipravenost. Z tohoto důvodu negativní odpověď 82 % dotazovaných na připravenost maturit není překvapivá. Pouze 18 % učitelů si myslí, že jsou státní maturity dobře připravené, nebo alespoň částečně. Toto číslo je ale opravdu poněkud nízké. Myslí-li si jen necelých 20 % učitelů, že současná podoba maturitní zkoušky je bez chyb, je opravdu potřeba, aby se nad tímto výsledkem ministerstvo školství zamyslelo.

Následující otázky jsou koncipovány tak, aby respondenti vyjádřili své názory a odůvodnili tak důvod své odpovědi. V původním dotazníku byla po učitelích vyžadována odpověď, co by na nové verzi maturity změnili a v čem konkrétně viděli zásadní problém. V druhé verzi byla ponechána pouze otázka: Co byste na nové verzi změnil (a)? Odpovědi jsou zpracovány z odpovědí na obě otázky.

Otázka č. 4: Co byste na nové verzi maturitní zkoušky změnil (a)? Uveďte návrhy.

Ačkoliv mnoho učitelů českého jazyka a literatury souhlasí s novou podobou maturitní zkoušky, neznámá to, že by k ní neměli výhrady. To souvisí již s předchozí otázkou o připravenosti státních maturit, která jasně ukázala, že státní maturita dobře připravená není. Názorů na to, co je na státní maturitě špatně, bylo v dotazníku mnoho, avšak návrhů na zlepšení tolik nepřišlo.

Prvním závažným problémem je didaktický test, který podle mnohých netestuje žákovy dovednosti, ale pouze jeho názory a domněnky. Ani znění otázek není příliš dokonale propracované. Otázky jsou často nejednoznačné, nepřesné a matoucí. Jak mnozí učitelé přiznali, i oni sami mají často potíže na otázky odpovědět. Rozdílné názory na didaktické testy se týkají také náročnosti. Někteří z učitelů tvrdí, že didaktický test je pro žáky příliš náročný, a proto by například zredukovali počet rozsáhlých textů s otázkami. U těch je problém, že žáci ztratí mnoho času při pouhém přečtení výchozího textu, což je ovšem nezbytné, jinak by na otázky nemohli vůbec odpovědět. Na druhé straně spousta učitelů zastává názor, že didaktické testy jsou příliš jednoduché a jejich náročnost by se naopak měla zvýšit. Takové stanovisko je příznačné především pro učitele na gymnáziích, kteří by obecně pro své žáky požadovali vyšší úroveň maturitní zkoušky, tudíž i vyšší úroveň didaktického testu.

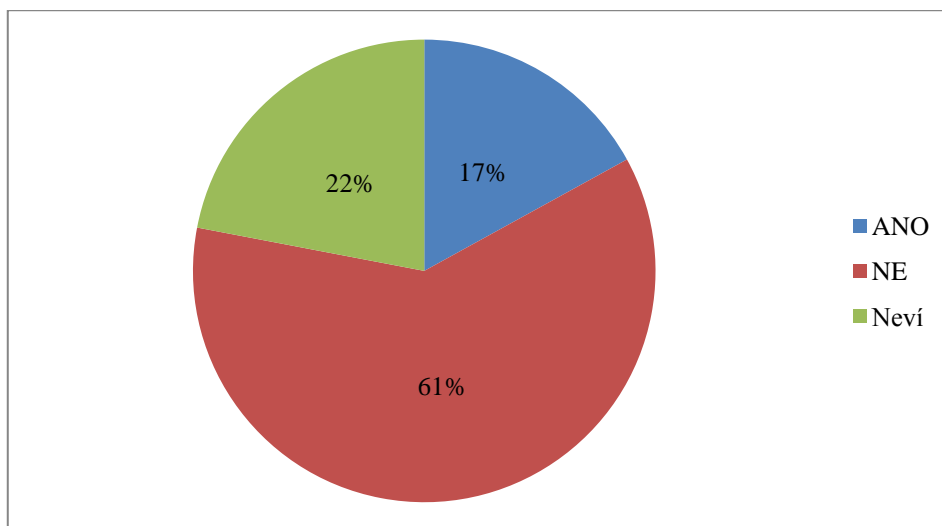
Další oblastí, se kterou nebyli učitelé příliš spokojeni, byly pracovní listy. Učitelům se nelíbilo, že si většinu pracovních listů museli připravovat sami, protože společnost Cermat jich nevyhotovila dostatečné množství. Tvrdí, že je to práce navíc. U té je to ale stejné jako například u příprav pro vyučovací hodiny. I ty si učitel musí většinou připravit jen jednou a pak už je jen následně opakovat. Jelikož se zatím nepředpokládá, že by státní maturita byla zrušena, mohou učitelé pracovní listy využívat ještě po další ročníky maturit a případně je jen upravovat.

Jedním z dalších názorů je i fakt, že by žáci měli po konání ústní zkoušky znát svoji konečnou známku. To je celkem logické. Dříve bylo vždy zvykem, že se na konci ústní

zkoušky žák dozvěděl výslednou známku z českého jazyka a literatury, kterou pak obdržel na maturitním vysvědčení. V nové maturitě to nebylo možné, jelikož žák ještě pár týdnů po skončení ústních zkoušek nevěděl svůj výsledek písemné práce. To se však v roce 2013 mění, jelikož písemné práce opravují učitelé na školách, tudíž se žáci svůj výsledek dozví přibližně ve stejný čas jako výsledek didaktického testu, což je 16. května 2013.

Pátá otázka dotazníku musela být v průběhu dotazování změněna, jelikož s novelou školského zákona přišla změna v hodnocení písemných prací. Výsledky obou otázek jsou zpracovány do grafů, jejichž hodnoty jsou uvedeny v procentech.

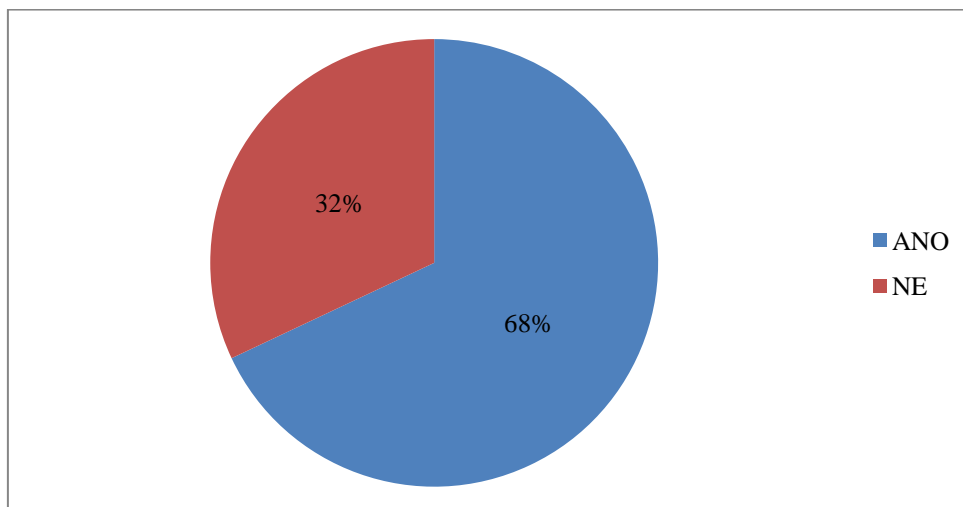
Otázka č. 5 (první verze): Souhlasíte s hodnocením písemných prací společností Cermat? Pokud ne – proč?

Graf 4: Hodnocení písemných prací společností Cermat

Do doby, než došlo ke změně, byly písemné práce z českého jazyka hodnoceny centrálně, tzn. společností Cermat. Na tuto otázku bylo získáno pouze 23 odpovědí, jelikož poté přišla novela zákona, která navrátila hodnocení písemných prací zpět do škol, a tudíž bylo potřeba dotazníkovou otázku poupravit. Přesto se ukazuje, že změna byla vítána, jelikož 61% dotazovaných s hodnocením písemných prací společností Cermat nesouhlasila. K tomu se připojují komentáře, že by učitel měl své žáky hodnotit sám právě proto, že je zná a nemůže tak dojít k jejich poškození v důsledku toho, že nový hodnotitel nezná žákovy možnosti, nebo že po něm nemůže text přečíst.

Otázka č. 5 (druhá verze): Souhlasíte s opětovným hodnocením písemných prací na školách a ne společností Cermat? Pokud ne – proč?

Graf 5: Hodnocení písemných prací učiteli

Jak vyplývá z grafu, změna v hodnocení písemných prací učiteli na školách byla učiteli přijata kladně. Ze 47 dotazovaných se změnou souhlasí 68% respondentů, zbylých 32% dotazovaných by ponechalo hodnocení písemných prací v rukou společnosti Cermat. Důvodem pro nesouhlas je především názor, že hodnocení na školách není objektivní. Právě zajištění objektivit při maturitní zkoušce bylo totiž jedním z hlavních důvodů, proč byly státní maturity odstartovány. Nutno však podotknout, že objektivita nebyla v tomto ohledu zajištěna ani v prvním roce (2011), kdy se maturovalo tzv. po novu. Již zde byly písemné práce opravovány učiteli na školách, a to se setkalo s první vlnou kritiky. „*Učitelé maturitní zkoušce měli za zlé, že z hlediska objektivit hodnocení se nezměnilo prakticky nic, jen byla celá zkouška mnohem organizačně náročnější a nákladnější.*“¹⁹

Po dvou ročnících maturit, kdy byla možnost si vyzkoušet, jak hodnocení na školách, tak společností Cermat, hodnotí učitelé navrácení hodnocení písemných prací do škol pozitivně. Mají totiž možnost srovnání. Ačkoliv po prvním ročníku státních maturit kritizovali nedostatečnou objektivitu při hodnocení písemných prací na školách, ve druhém ročníku, kdy byly písemné práce hodnoceny Cermatem, zjišťují, že bude přece jen lepší, když se této činnosti ujmou opět oni. Zastávají totiž názor, že písemné práce nelze hodnotit centrálně.

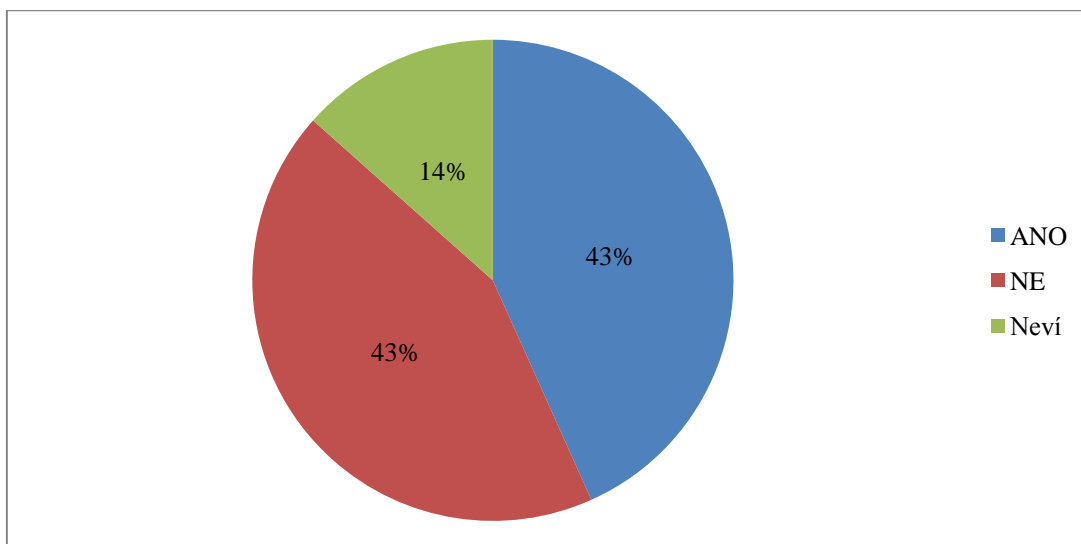
Zde se může zdát, že si učitelé ve svých názorech lehce protiřečí. Na jedné straně se jim nejprve nelíbilo, že hodnotí-li práce oni, postrádá státní maturita objektivitu, na druhé

¹⁹ Srovnej: (<http://www.eduin.cz/clanky/eduin-souhrne-hodnoceni-statni-maturity/>)

hodnotí-li Cermat, je sice alespoň částečná objektivita zajištěna, ale centrální hodnocení nepovažují za správné. V letošním třetím ročníku maturit však mají možnost ukázat, že i oni dokážou být objektivní. Pravidla pro hodnocení jsou totiž nastavena stejně jako v loňském roce. To znamená, že by se jich měli držet. Otázkou však zůstává, zdali to opravdu všichni dodrží.

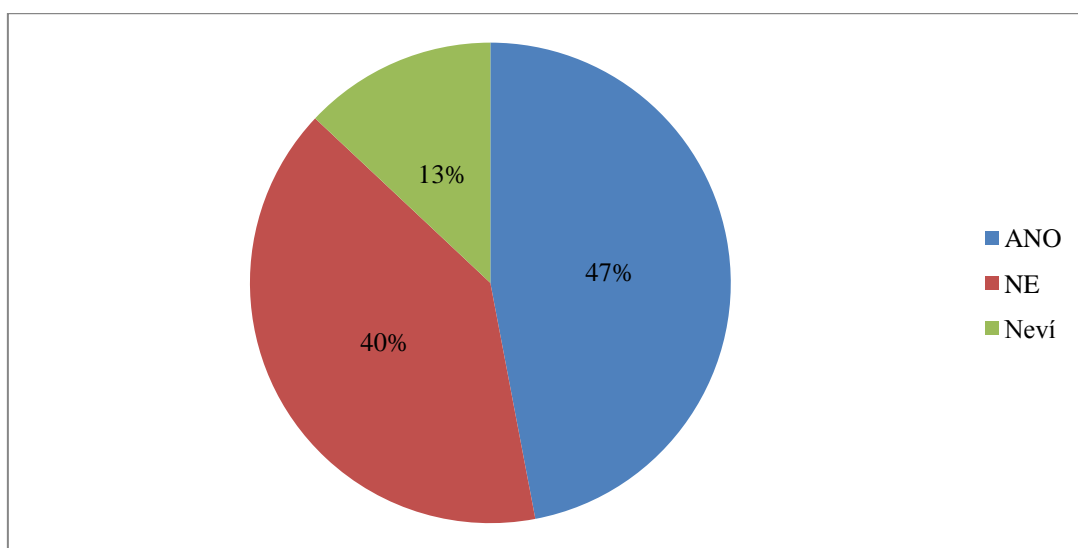
Dalším často diskutovaným tématem ve státních maturitách jsou dvě úrovně obtížnosti. Z tohoto důvodu se následující otázka týkala právě jich. Nejprve bylo zjišťováno, zda by učitelé ponechali v maturitách dvě úrovně obtížnosti či nikoliv. Jelikož ale přišla již zmiňovaná novela školského zákona, musela být otázka pozměněna, aby se zjistilo, zda učitelé se změnou ponechání jen jedné úrovně souhlasí.

Otázka č. 6 (první verze): Jste pro zachování dvou úrovní státních maturit?

Graf 6: Dvě úrovně státních maturit

Otázka č. 6 (druhá verze): Souhlasíte s novelou školského zákona, která rozhodla o pouze jedné úrovni státní maturity?

Graf 7: Jednotná úroveň státní maturity

Se zachováním dvou úrovní státních maturit, základní a vyšší, souhlasilo a stejně tak i nesouhlasilo stejné množství respondentů (43%). Jelikož u této otázky nebylo vyžadováno odůvodnění odpovědi, můžeme ho pouze odhadovat. Obecně lze říci, že žáci nebyli nikterak motivováni pro to, aby si vybrali vyšší a tudíž těžší úroveň maturitní zkoušky. Původně slibované: *vyšší úroveň = přijetí na vysokou školu* se neuskutečnilo, a tak žáci neměli žádný důvod si vyšší verzi zvolit. Není možno se jim divit. Proč číst více děl nebo psát delší písemnou práci než všichni ostatní? To byly některé z důvodů, proč byly dvě verze státních maturit zrušeny.

Ponechání pouze jedné úrovně obtížnosti vidí i 47% dotazovaných učitelů jako změnu k lepšímu. Jedná se totiž o jednotnou zkoušku, které má mít jednotnou podobu. Proto je důležitější mít jednu kvalitní úroveň než dvě zbytečné a ne příliš kvalitní. Srovnávat však střední školy a gymnázia mnohdy dost dobře nelze. Jsou mezi nimi rozdíly v nárocích na žáky, v hloubce probraného učiva či v dotacích hodin, kterých mají gymnázia přirozeně víc. Proto by mnoho respondentů navrhovalo kompromis. Žáci středních škol by si buď mohli, jak tomu bylo doposud, vybrat jednu z úrovní, nebo by všichni skládali maturitní zkoušku v základní úrovni. Pro žáky gymnázií by však vyšší verze byla povinná. Vyšší znalosti jsou od nich očekávány již při vstupu na gymnázium, tak proč by nemohli skládat i vyšší úroveň maturitní zkoušky?

Shrnutí dotazníkového šetření

Výsledky dotazníkového šetření dokazují, že ačkoliv systém státních maturit prochází neustálými změnami, není zdaleka dokonalý. Na fázi úplné dokonalosti si budeme muset ještě nějaký ten rok počkat. Přesto ale, jak vyplývá z dotazníku, najdeme v něm i něco pozitivního. To dokládá i fakt, že v porovnání se starou maturitou ho preferuje, i přes jeho nedokonalosti a nedostatečnou připravenost, stále více učitelů.

Snad nejvíce diskutovanou oblastí státních maturit je hodnocení písemných prací. Ačkoliv se každým rokem mění hodnotitelé a upravují se hodnoticí tabulky, setkává se hodnocení písemných prací stále s vlnou kritiky a nespokojenosti ať už z řad žáků, učitelů nebo společnosti Cermat. Nynější znění vyhlášky ministerstva školství ponechává hodnocení písemných prací i pro příští rok (2014) v rukou středních škol a gymnázií. Poté už by mělo být jasné, kdo s konečnou platností bude nést za hodnocení písemných prací plnou odpovědnost. Z dotazníku však plyne, že učitelé jsou s novou vyhláškou spokojeni a tvrdí, že centrální hodnocení je zbytečně drahé a poškodilo mnoho žáků.

Alespoň pro nejbližší roky je možno se domnívat, že zrušení dvou úrovní obtížnosti bylo správným krokem. Jelikož žáci neměli žádný důvod vybrat si vyšší úroveň obtížnosti, bylo zcela zbytečné ji ponechávat v platnosti. Pokud by na výsledky vyšší úrovně maturitní zkoušky braly ohled vysoké školy, bylo by pro žáky jistou motivací, proč si tuto úroveň zvolit. Zde by se pak nepřihlíželo k tomu, zda žák skládal maturitu na střední škole či na gymnáziu. Jak vyplývá z dotazníku, vyšší úroveň je však vhodná především pro žáky gymnázií. Podle učitelů by v případě obnovení dvou úrovní měla být vyšší verze pro gymnázia povinná. Ať už z toho důvodu, že základní verze je pro ně příliš jednoduchá, nebo že se u nich předpokládá další studium na vysoké škole.

Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku maturitních zkoušek, která je v našem školství často diskutovaným tématem. Jde o zkoušku, která patří v oblasti vzdělávání k těm nejdůležitějším, a proto je nutné, aby byla její podoba co nejvíce propracována.

Historie maturitní zkoušky sahá již do 19. století, kdy se poprvé objevila jako zkouška ukončující gymnaziální vzdělávání. Bakalářská práce však mapuje její vývoj především po roce 1989, kdy začala procházet nejdůležitějším změnami. Začalo se uvažovat o změně tradiční maturity na maturitu státní, tedy na maturitu jednotnou a pro všechny společnou. Důvodem bylo zvýšit úroveň maturit, která se již zdála být nedostačující. První pokus o uzákonění státní maturity přišel v roce 2000, a přesto nebyl úspěšný. Úspěšné uzákonění proběhlo až o čtyři roky později, v roce 2004. To však neznamenovalo, že změna proběhne hned, ale byla naplánována na rok 2008. Ani v tomto roce však ke spuštění nové maturity nedošlo a po několika dalších odkladech jsme se jí mohli dočkat až v roce 2011, kdy byla spuštěna její tzv. náběhová fáze. Té předcházela maturitní generálka, bez které by spuštění „ostré verze“ nebylo možné.

Jednou z nejdůležitějších změn, kterou s sebou státní maturita přinesla, bylo rozlišit maturity ve dvou úrovních obtížnosti. Šlo o úroveň základní a vyšší, mezi kterými si mohl žák jednu zvolit a poté z ní skládat svoji maturitní zkoušku. Původním záměrem bylo, že vyšší úroveň by měli skládat žáci, kteří chtějí pokračovat ve studiu na vysoké škole. Tento předpoklad však nebyl naplněn, vysoké školy k úrovni maturity nepřihlížely, a tak většina žáků logicky volila základní úroveň, která pro ně byla jednodušší a stejně tak jim nikterak nebránila v dalším studiu. Z tohoto důvodu došli poslanci k závěru, že vyšší úroveň nemá ve své nynější podobě prosperitu a dvě úrovně jsou příliš finančně náročné, a tak byla počínaje rokem 2013 vyšší úroveň maturit zrušena.

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury je zkouškou společné (státní) části maturity, která je označována jako tzv. komplexní zkouška skládající se ze tří dílčích částí. Pravidla pro její úspěšné absolvování však byla pro každý ročník nastavena jinak. Pokud žák v roce 2011 úspěšně nevykonal jednu z částí, musel automaticky opakovat celou komplexní zkoušku znovu. Jelikož toto pravidlo bylo poněkud přísné, došlo k jeho

uvolnění hned v příštím roce, kdy neúspěšné vykonání jedné z dílčích částí neznamenal opakování celé zkoušky, ale pouze její nevydařené části.

První částí komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury je didaktický test, který je zadáván i hodnocen centrálně. Jde o test, který zkoumá jazykové a čtenářské schopnosti žáka, schopnost analýzy textu a dalších dovedností, které jsou testovány formou uzavřených a otevřených otázek. Na vypracování testu mají žáci časový limit 60 minut, přičemž minimální hranice úspěšnosti byla po všechny ročníky maturit stanovena na 44%.

Druhou dílčí částí je písemná práce, která každoročně prochází změnami, a i přesto je spojena s nedostatky a častou vlnou kritiky. Písemná práce zkoumá žákovu schopnost vytvořit souvislý a myšlenkově ucelený text, přičemž žák musí dodržet zadané téma a žánr, jinak by jeho práce nebyla již dále hodnocena. V tom je poněkud větší přísnost, než tomu bylo v tradiční maturitě. Žák samozřejmě také musel dodržet zadání, ale pravidla nebyla tak přísná a práce i přesto měla šanci na lepší hodnocení. To v případě státní maturity neplatí, pokud se žák odchýlí od tématu, je jeho práce automaticky hodnocena nula body a tím tak vyhodnocena jako nedostatečná.

Největším problémem v dílčí části písemných prací je její hodnocení. Mají být písemné práce hodnoceny učiteli na školách nebo centrálně společností Cermat? Zde dochází k neustálým spekulacím, které jsou založeny především na míře objektivity, která jednou chybí, podruhé zase přebývá. V loňském roce měla společnost Cermat poprvé možnost vyzkoušet si hodnocení písemných prací. Přestože se snažila zajistit co největší míru objektivity, objevily se kritické reakce na její přísné hodnocení, které podle mnohých učitelů poškodilo spoustu žáků.

Ústní část, která tvoří poslední část komplexní zkoušky, je založena především na interpretaci uměleckého a neuměleckého textu. Ve stanovených 15 minutách musí žák pojednat o obou textech, přičemž úryvek z uměleckého textu odpovídá jedné z 20 jím přečtených knih. Povinnost přečíst požadovaný počet knih sice přiměla žáky ke čtení, zároveň se tak ale výrazně zredukovalo množství látky, které bylo dříve po žácích vyžadováno. Proto je možno považovat státní ústní zkoušku celkově za snazší. Žák si totiž může vybrat díla, která mu jsou bližší a jednodušší na porozumění a interpretaci. Tím pádem je oproštěn od čtení a učení se literatury, která je pro něj nezajímavá, ačkoliv je jinak důležitá a významná. Co se týče vlastního zkoušení, nejedná se už o monolog, během kterého žák pouze bez většího zamyšlení odpřednášel naučenou látku, ale o dialog mezi

učitelem a žákem nad danou knihou, ve kterém je po žákovi mimo jiné požadováno i vyjádření jeho vlastního názoru, což vede nejen k myšlenkovému procesu ale i k rozvoji osobnosti.

Empirická část zpracovává cíl bakalářské práce, jímž je porovnání tradiční maturity s maturitou státní. Na základě dotazníkového šetření byly vypracovány grafy, které shrnují zjištěná data. Ze získaných poznatků a informací od učitelů vyplývá, že i přes četné nedostatky, které státní maturita má, není většinou z nich hodnocena negativně, a proto jsou pro její zachování.

Přestože se zdá být státní maturita velkým problémem, který nenechá jen tak někoho klidným, je možno se přiklonit k názoru, že jde o správně nastolený systém, který by měl naše školství posunout dál a tím zvýšit jeho úroveň. Zjištěné nedostatky pomalu ale jistě mizí, a tak je jen otázkou času, kdy zmizí úplně a státní maturita bude objektivní a kvalitní zkouškou ukončující středoškolské vzdělávání.

Seznam literatury

Knižní zdroje:

- BROŽ, František; BROŽOVÁ, Pavla. *Český jazyk a literatura: sbírka testových úloh k maturitní zkoušce*. Třebíč: Akcent, c2012, 64 s. Testy (Akcent). ISBN 978-80-7268-904-0.
- DOROVSKÁ, Ivana. *Maturita ČJ: základní úroveň*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, c2011, 88 s. Odmaturuj!. ISBN 978-80-7358-160-2.
- HOŠEK, Milan; KULHAVÁ, Martina; TOBOLÍKOVÁ, Vlasta. *Maturita 2012 - ČJ: základní úroveň*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, c2012, 95 s. Odmaturuj!. ISBN 978-807-3581-916.
- KASPER, Tomáš; KASPEROVÁ, Dana. *Dějiny pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 224 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4724-294.
- MORKES, František. *Historický přehled postavení maturitní zkoušky a analýza jejích funkcí*. Praha: ÚIV, 2003.
- ŠTOCHL, Miroslav; BOLCKOVÁ, Lenka. *Příprava na státní maturitu*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, 121 s. ISBN 978-80-253-1662-7.
- VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ. *Metodické pokyny k přípravám a průběhu maturitních zkoušek v gymnáziu*. Praha: SPN, 1987.

Tištěná periodika:

- Informační balíček k nové maturitě: pro maturanty 2012*. Vyd. 3. Praha: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, 2011, 22 s. ISBN 978-80-87337-10-3.
- Katalog požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky: Zkušební předmět: Český jazyk a literatura, základní úroveň obtížnosti*. Praha: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, 2008.
- Komplexní zkouška: z českého jazyka a literatury společné části maturitní zkoušky*. 1. vydání. Praha: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, 2009. ISBN 978-80-87337-00-4.
- Maturitní zpravodaj*. Praha: CERMAT, 2012, roč. 2012, č. 14. ISSN 1803-9928.
- MŠMT. *Koncepční záměr reformy maturitní zkoušky*. Praha: Tauris, 2000.

ŠEDIVÁ, Olga. Dvě stě šedesát prací na jednoho hodnotitele za tři týdny. *Školství*. 2011, roč. 19, č. 36. DOI: 0862-9641.

ŠEDIVÁ, Olga. Tři sta maturitních prací na jednoho hodnotitele?. *Školství*. 2012, roč. 20, č. 18. DOI: 0862-9641.

ŠEDIVÁ, Olga. Střední školy o generálce státní maturity. *Školství*. 2010, roč. 18, č. 37. ISSN 0862-9641.

ŠEDIVÁ, Olga. Zajistí menší počet hodnotitelů větší objektivitu hodnocení písemné části maturitní zkoušky? *Školství*. 2011, roč. 19, č. 37. ISSN 0862-9641.

Internetové zdroje:

EDUin: Souhrnné hodnocení státní maturity. *EDUin* [online]. [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.eduin.cz/clanky/eduin-souhrnne-hodnoceni-statni-maturity/>

Nová maturity [online]. 2010 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.novamaturita.cz/>

Rozhovor s ministrem školství Petrem Fialou. *Kam po maturitě* [online]. 1998-2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.kampomaturite.cz/kampomaturite/rozhovor-s-ministrem-skolstvi-petrem-fialou>

Státní maturita. *MŠMT ČR* [online]. 2006-2012 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/statni-maturita#www-msmt-cz>

Legislativní dokumenty:

Listina základních práv a svobod. In: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>. 1992.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 190, s. 10262–10324.

Interní dokumenty:

Interní materiály Střední průmyslové školy Mladá Boleslav – CISKOM

Seznam grafů

Graf 1: Preference podoby maturity	38
Graf 2: Náročnost přípravy nové maturity	39
Graf 3: Připravenost nové maturity	40
Graf 4: Hodnocení písemných prací společností Cermat	43
Graf 5: Hodnocení písemných prací učiteli.....	44
Graf 6: Dvě úrovně státních maturit.....	46
Graf 7: Jednotná úroveň státní maturity	46

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník verze I.

Dotazník k maturitní zkoušce z českého jazyka

Dobrý den,

jsem studentkou oboru český jazyk na Přírodovědně-humanitní a pedagogické fakultě Technické univerzity v Liberci. Pro svou bakalářskou práci s názvem „*Maturity z ČJ dříve a dnes*“, jsem vypracovala dotazník, zabývající se srovnáním těchto maturit. Dotazník je zcela anonymní. Byla bych Vám velice vděčná za poskytnutí vašich informací a názorů. Předem děkuji za Váš čas strávený při vyplňování dotazníku.

Aneta Tvrzníková

Prosím označte, na jakém typu střední školy vyučujete:

Gymnázium

obchodní akademie

průmyslová škola

Zdravotní škola

škola s uměleckým zaměřením

jiná _____
(uved'te jaká)

Město: _____

1. **Kterou verzi maturity spíše preferujete?** STAROU - NOVOU
Uved'te, prosím, důvod Vaší volby.
2. **Je pro Vás náročnější příprava nové maturity než staré?** ANO – NE
3. **Je podle Vás nová maturita dobře připravená?** ANO - NE
4. **Co byste na nové verzi změnil (a)? Uved'te návrhy.**
5. **Souhlasíte s hodnocením písemných prací společností Cermat? Pokud ne - proč?**
Uved'te výhrady.
6. **V čem jste viděli konkrétně zásadní problém státních maturit? Jakou změnu byste navrhli?**
7. **Jste pro zachování dvou úrovní státních maturit?** ANO - NE

Dotazník k maturitní zkoušce z českého jazyka

Dobrý den,

jsem studentkou oboru český jazyk na Přírodovědně-humanitní a pedagogické fakultě Technické univerzity v Liberci. Pro svou bakalářskou práci s názvem „*Maturity z českého jazyka dříve a dnes*“ jsem vypracovala dotazník, který se zabývá srovnáním těchto maturit. Dotazník je zcela anonymní. Byla bych Vám velice vděčná za poskytnutí Vašich názorů. Předem děkuji za Váš čas strávený při vyplňování dotazníku.

Aneta Tvrzníková

Prosím označte, na jakém typu střední školy vyučujete:

gymnázium

obchodní akademie

průmyslová škola

zdravotní škola

škola s uměleckým zaměřením

jiná _____
(uved'te jaká)

Město: _____

1. Kterou verzi maturity spíše preferujete?

STAROU - NOVOU

Uved'te prosím důvod Vaší volby.

2. Je pro Vás náročnější příprava nové maturity než staré?

ANO - NE

3. Je podle Vás nová maturita dobře připravená?

ANO - NE

4. Co byste na nové verzi změnil (a)? Uved'te návrhy.

5. Souhlasíte s opětovným hodnocením písemných prací na školách a ne společností Cermat? Pokud ne – proč?

6. Souhlasíte s novelou školského zákona, která rozhodla o pouze jedné úrovni státní maturity?

ANO - NE

Uved'te prosím důvod Vaší volby.